

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekt jačanja institucija vlasti i procesa u Bosni i Hercegovini
Пројекат јачања институција власти и процеса у Босни и Херцеговини
Strengthening Governing Institutions and Processes (SGIP) in Bosnia and Herzegovina

SUNY/CENTER FOR INTERNATIONAL DEVELOPMENT

Udruženje Pravni institut u Bosni i Hercegovini
Law Institute in Bosnia and Herzegovina

**KOMPARATIVNA ANALIZA PROCEDURA I PRAKSI U
OBLASTI OKOLINSKIH DOZVOLA U FEDERACIJI BOSNE
I HERCEGOVINE, KANTONIMA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE, ENTITETU REPUBLIKA SRPSKA
I U REPUBLICI HRVATSKOJ**

Izradio tim Pravnog instituta u Bosni i Hercegovini

IMPRESSUM

Autori:

mr. Muhamed Mujakić, dipl.iur; mr. Alma Moćić - Mujakić, dipl.iur i Samra Avdić, dipl.iur

Izdavač: Udruženje Pravni institut u Bosni i Hercegovini

www.lawinstitute.ba

e-mail: info@lawinstitute.ba

Za izdavača: mr. Muhamed Mujakić

Ovaj dokument dostupan je na web stranici: www.lawinstitute.ba

Lektura: Tamara Čapelj, prof.

Tehnička obrada i dizajn: Nedim Karasalihović

Datum: novembar 2016

Ova analiza izrađena je uz podršku USAID-ovog Projekta jačanja institucija vlasti i procesa u Bosni i Hercegovini (USAID/SGIP), kojeg provodi Centar za međunarodni razvoj Državnog univerziteta New York (SUNY/CID). Fondacija za istraživanje za Državni univerzitet New York i Pravni institut u BiH odgovorni su za sadržaj ove analize, koji ne mora nužno odražavati mišljenja USAID-a ili Vlade SAD-a.

SADRŽAJ

Uvod i metodologija	4
1. FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE	6
1.1. Nadležni nivo vlasti	6
1.2. Procedure za izdavanje okolinske dozvole	9
1.3. Potrebna dokumentacija	11
1.4. Rokovi za izdavanje	12
1.5. Nadzor - inspekcije	12
2. KANTONI U FEDERACIJI BiH I NJIHOVE SPECIFIČNOSTI	14
2.1. Zeničko-dobojski kanton	14
2.2. Posavski kanton	16
2.3. Unsko-sanski kanton	19
2.4. Kanton 10 (Livno)	21
2.5. Bosansko-podrinjski kanton – Goražde	23
2.6. Srednjobosanski kanton	25
2.7. Tuzlanski kanton	27
2.8. Kanton Sarajevo	29
2.9. Zapadnohercegovački kanton	33
2.10. Hercegovačko-neretvanski kanton	36
3. ENTITET REPUBLIKA SRPSKA	38
3.1. Nadležni nivo vlasti	38
3.2. Procedura za izdavanje ekološke dozvole	39
3.3. Potrebna dokumentacija/sadržaj zahtjeva za izdavanje ekološke dozvole	40
3.4. Rokovi za izdavanje ekološke dozvole	40
3.5. Nadzor - inspekcija	41
4. ISKUSTVO REPUBLIKE HRVATSKE KAO SUSJEDNE ZEMLJE I ČLANICE EVROPSKE UNIJE	42
4.1. Nadležni nivo vlasti	42
4.2. Procedura za izdavanje okolinske dozvole	43
4.3. Potrebna dokumentacija/sadržaj zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole	44
4.4. Rok za izdavanje okolinske dozvole	45
4.5. Nadzor - inspekcija	47
IDENTIFICIRANI PROBLEMI	52
OPĆE PREPORUKE	54
LITERATURA	56

Uvod i metodologija

Na osnovu Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave BiH¹ nadležni organ za oblast okoliša na nivou države Bosne i Hercegovine je Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, odnosno Sektor za prirodne resurse, energiju i okoliš ovog ministarstva. Međutim, uloga ovog ministarstva ograničena je time što je ono nadležno za definisanje politike općih načela, koordiniranje aktivnosti i usklađivanje planova entitetskih tijela i institucija na međunarodnom nivou u područjima zaštite okoliša, razvoja i korištenja prirodnih resursa. To je posljedica podijeljenih nadležnosti iz Ustava BiH, kojim je primarna nadležnost u oblasti okoliša dodijeljena entitetima.

Zakon o zaštiti okoliša² ključni je propis kojim je entitet Federacija BiH regulirao zaštitu okoliša. U odsustvu krovnog državnog zakona ili regulatorne agencije za okoliš na državnom nivou, kao i relativno niskog nivoa reguliranja oblasti zaštite okoliša na kantonalnom nivou, ovaj zakon dobiva na još većem značaju kao primarni izvor okolinskog prava u ovom entitetu Bosne i Hercegovine. Ovaj zakon, kao i njegovo provođenje, do sada nisu uživali dovoljnu pažnju javnosti niti su u dovoljnoj mjeri bili predmet zanimanja stručnih krugova, iako je stanje u mnogim segmentima zaštite okoliša i zdravlja ljudi u BiH alarmantno. Prilikom izrade ove analize, došli smo do podataka da su pojedine nevladine organizacije vršile određeni monitoring nad stanjem okoliša i primjenom okolinskih dozvola, kao što su Centar za okolišno održivi razvoj (COOR), Inicijativa i civilna akcija (ICVA) iz Sarajeva, Centar za ekologiju i energiju iz Tuzle, ECO Forum i dr.³ U izradi ove analize zastupljene su opće metode, pri čemu je naglasak bio na metodi analize i klasifikacije. Koristili smo više metoda prikupljanja podataka, i to: metodu analize (sadržaja) dokumenata/propisa, odnosno normativnopravnu metodu (analiza svih relevantnih propisa kojima se normira institut okolinske dozvole u Bosni i Hercegovini), dostupna istraživanja, strategije i druge dokumente. Korištena je i uporedno-pravna metoda komparacije s Republikom Hrvatskom, kao i metoda ispitivanja - primjenom tehnike upitnika i/ili intervjua, naročito sa svim nadležnim ministarstvima koja učestvuju u postupku rješavanja okolinskih dozvola u Federaciji BiH.

Ova analiza izrađena je uz podršku USAID-ovog Projekta jačanja institucija i procesa u Bosni i Hercegovini. Ovom prilikom zahvaljujemo se timu gospodina Christiana Haupta a naročito kolegicama Saneli Paripović i Lejli Hasanović koje su dale značajan doprinos nastanku iste. Veliki doprinos izradi ove analize svakako su dali službenici Federalnog ministarstva okoliša i turizma u okviru Radne grupe za izradu Zakona o zaštiti okoliša (Rasim Tiro, Dejan Knežević, Lejla Kapetanović, Fetah Muhić, Mirsad Ibrović i Suada Numić) kao i službenici kantonalnih ministarstava nadležnih za okoliš kojima se ovom prilikom zahvaljujemo za doprinos. Doprinos izradi analize dali su i predstavnici Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske i predstavnici Ministarstva zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske. Zahvalnost pripada i dr. Mehmedu Ceri, pomoćniku federalne ministrice za okoliš, koji je analizu pregledao i dao korisne sugestije.

---

1 "Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 36/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13 i 19/16.

2 Zakon o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH", br. 53/03 i 38/09).

3 Vidjeti više: Izvještaj nevladinih organizacija o monitoringu okolišnog učinka industrija u Federaciji BiH, Joint Action For Green Industry – Zajednička akcija za ozelenjavanje industrije (Program IPA 2008), str. 4, Sarajevo 2012. godina.

1. FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

1.1. Nadležni nivo vlasti

Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine predviđeno je da je nadležnost zaštite čovjekove okoline odnosno zaštite okoliša podijeljena nadležnost između federalne i kantonalne vlasti.¹ Podijeljena nadležnost podrazumijeva da se ona zajednički provodi i na nivou entiteta i na nivou kantona. To znači da kantoni imaju svoje nadležnosti u ovoj oblasti koje su pobliže određene ustavima i zakonima kantona, kao i entitetskim zakonom.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma je glavni organ nadležan za zaštitu okoliša u Federaciji BiH. Ovo ministarstvo obavlja upravne, stručne i druge poslove iz nadležnosti Federacije BiH koji se odnose na ekološku zaštitu zraka, vode i tla, izradu strategije i politike zaštite okoliša, standarda kvaliteta zraka, vode, tla, kao i ekološko praćenje i kontrolu zraka vode i tla. Federacija BiH usvojila je set okolinskih zakona, uključujući i Zakon o zaštiti okoliša.²

Ovaj set zakona zasniva se na nekim od najznačajnijih smjernica EU, među kojima izdvajamo: Smjernicu o procjeni uticaja na okoliš (85/337/EEC) s amandmanima na Smjernicu (97/11/EC i 2003/35/EC), Smjernicu o strateškoj procjeni okoliša (2001/42/EC), Smjernicu o okolinskim informacijama (2003/4/EC), Smjernicu o učešću javnosti (2003/35/EC), Okvirnu smjernicu o kvalitetu zraka (96/62/EC) s amandmanom u okviru Uredbe (EC 1882/2003), Okvirnu smjernicu o otpadu (2006/12/EC) i mnoge druge smjernice i direktive Evropske unije od kojih moramo istaći Direktivu 2008/1/EZ o integriranom sprečavanju i kontroli onečišćenja (IPPC), Direktivu o industrijskim emisijama 2010/75/EU (IED), EIA Direktiva 85/337/EEC i dr.³ Osim ovog zakona, donesen je i značajan broj podzakonskih akata koji omogućavaju potpunu primjenu u oblasti industrijskog zagađenja.

Na nivou kantona također su formirana ministarstva nadležna za oblast okoliša i ona djeluju u skladu s ovlaštenjima koja su im dodijeljena relevantnim federalnim okolinskim zakonima. To su, u zavisnosti od kantona, uglavnom ministarstva nadležna za građevinarstvo, prostorno planiranje i zaštitu okoliša. Jedna od njihovih nadležnosti je izdavanje okolinskih dozvola za pogone i postrojenja koji su po kapacitetima ispod graničnih pragova definiranih u Pravilniku o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu.⁴

Neuobičajeno kompleksna struktura upravljanja i ustavno uređenje, kao i nedostatak efikasne koordinacije na državnom nivou, uveliko onemogućavaju razvoj jedinstvenog pravnog okvira za oblast okoliša, kako u Bosni i Hercegovini tako i u entitetu Federacija BiH.⁵ Osim Federalnog ministarstva okoliša i turizma, u Federaciji BiH se nekoliko drugih organa bavi pitanjima okoliša njihovim učešćem u usvajanju zakona i podzakonskih akata, te rješavanjem različitih pitanja vezanih za oblast okoliša. To su ostala ministarstva, nezavisne uprave i institucije, kao

---

1 Vidjeti poglavlje III. (Podjela nadležnosti između federalne i kantonalne vlasti), član III 2. tačka c) Ustava Federacije BiH.

2 Zakon o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH", br. 33/03 i 38/09).

3 Vidjeti: Analiza nacrtu Zakona o zaštiti okoliša Federacije BiH, Pravni institut u BiH, USAID SIGIP, Sarajevo 2014.

4 Član 2. Pravilnika o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu ("Službene novine FBiH", broj 19/04).

5 Više vidjeti: Pregled stanja okoliša u Bosni i Hercegovini, drugi pregled, UNECE, 2011., str. 50 http://www.bhas.ba/dokumenti/EPR_2_001_01-bh.pdf.

i institucije povezane s ministarstvima. Ostala ministarstva koja imaju odgovornost po pitanju okoliša su ministarstva nadležna za vodoprivredu, poljoprivredu, šumarstvo, prostorno uređenje, zdravstvo, industriju, energetiku i rudarstvo.⁶

Uspostavljanje sistema izdavanja okolinskih dozvola zasnovano je na modernim evropskim standardima i procedurama te tretira sve uticaje koje pogoni i postrojenja, odnosno aktivnosti uglavnom privrednih subjekata, imaju na pojedine segmente okoliša i okoliš u cjelini. Dakle, možemo konstatirati da je uveden pravni institut nazvan okolinska dozvola, kojim se, s njegovim instrumentarijem u formi odredbi u Zakonu o zaštiti okoliša i provedbenim propisima, preventivno djeluje na prekomjerna zagađivanja utvrđena graničnim vrijednostima parametara zagađivanja okoliša i doprinosi njegovom očuvanju, zaštiti zdravlja ljudi i očuvanju cjelokupnog živog svijeta.⁷

U trenutno važećem Zakonu o zaštiti okoliša data su osnovna rješenja prevencije u očuvanju okoliša u pogledu ispunjavanja uslova za izgradnju novih objekata i postrojenja, ali uz uvažavanje ekonomske realnosti Bosne i Hercegovine, te su propisana prijelazna rješenja i rokovi za prilagođavanje standardima i zahtjevima utvrđenim Zakonom i provedbenim propisima za postojeće pogone i postrojenja.⁸ Pomenutim provedbenim propisom, tj. Pravilnikom o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i pogone i postrojenja koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu, za nove pogone i instalacije uređen je poseban režim kontrole i evidencija djelatnosti koje ugrožavaju ili mogu da ugrožavaju okoliš.

Pravilnikom o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i pogone i postrojenja koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu definiraju se instalacije za koje okolinsku dozvolu isključivo daje Federalno ministarstvo okoliša i turizma, ali i postupak za način na koji se to utvrđuje. Taj postupak počinje utvrđivanjem: pogona i postrojenja za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš, pogona i postrojenja za koje se procjenjuje uticaj na okoliš na osnovu ocjene Federalnog ministarstva, pogona i postrojenja za koje nije potrebna procjena uticaja na okoliš a za koje Federalno ministarstvo izdaje okolinsku dozvolu, pogona i postrojenja za koje postoji opasnost od nesreća većih razmjera a za koje Federalno ministarstvo izdaje dozvolu.

Također, u posebnim poglavljima ovog pravilnika definirani su sadržaj studije o uticaju na okoliš i kriteriji za utvrđivanje potrebe za provođenjem procjene uticaja na okoliš. Zakonom je propisano da će se izvršiti kontrola svih aktivnosti pogona i postrojenja koji ugrožavaju ili mogu ugroziti okoliš. Kontrola se obavlja: utvrđivanjem aktivnosti, pogona i postrojenja čiji rad se definira u okolinskoj dozvoli, kontrolom uslova i mjera koje treba da ispune pogon i postrojenje s okolišnog aspekta, nezavisno od građevinskih uslova, provođenjem monitoringa i izvještavanjem za potrebe baza podataka u registru zagađivača i zagađivanja i inspekcijskim nadzorom. Predviđeno je da kontrolu obavljaju inspektori za okoliš koji vrše inspekcijski nadzor. U skladu s integralnim pristupom, sve druge dozvole (npr. vodni akt) treba da budu izdate usaglašeno s ovom dozvolom. U skladu s klasifikacijom pogona i postrojenja po vrstama, veličini – kapacitetu i drugim

---

6 Vidjeti više: Izvještaj nevladinih organizacija o monitoringu okolišnog učinka industrija u Federaciji BiH, Joint Action For Green Industry – Zajednička akcija za ozelenjavanje industrije (Program IPA 2008), str. 9, Sarajevo 2012. godina.

7 Više vidjeti: Izazovi okolišne dozvole, izdavač Federalno ministarstvo okoliša i turizma, str. 13, Sarajevo, 2010. godina

8 Pravilnik o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu ("Službene novine FBiH", broj 19/04), Pravilnik o uvjetima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za pogone i postrojenja koja imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH", broj 45/09).

kriterijima, okolinsku dozvolu, prema navedenom pravilniku, izdaje Federalno ministarstvo, dok za ostala postrojenja dozvolu izdaju nadležna kantonalna ministarstva. Za veoma male pogone i postrojenja dozvole će biti izdavane u postupku izdavanja urbanističke saglasnosti i odobrenja za građenje (okolinski uvjeti trebaju biti zajedno sa urbanističko-tehničkim uslovima te na odgovarajući način inkorporirani u urbanističku saglasnost i odobrenje za građenje tj. u ovim slučajevima nema potrebe izdavati okolinsku dozvolu u odvojenom upravnom postupku).

Zakonom je detaljno propisano šta treba da sadrži zahtjev za izdavanje okolinske dozvole. Uvažavajući potrebu privrednih subjekata za prilagođavanjem rada pogona i postrojenja s postavljenim zahtjevima iz Zakona, za postojeće pogone i postrojenja do 31.12.2008. godine bili su predviđeni prijelazni rokovi i uslovi za pribavljanje okolinske dozvole i plana prilagođavanja onih postrojenja kod kojih prilagođavanje standardima prouzrokuje značajne promjene u radu. Posebnim provedbenim propisima koje je donio federalni ministar, pod nazivom Pravilnik o rokovima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za pogone i postrojenja koja imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša, Pravilnik o uvjetima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za pogone i postrojenja koja imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša i Pravilnik o uslovima i kriterijima koje moraju ispunjavati nosioci izrade Studije o uticaju na okoliš i visini naknade i ostalih troškova nastalih u postupku procjene uticaja na okoliš, propisani su vrsta pogona i postrojenja i rokovi u kojima se moraju izraditi planovi i provesti mjere prilagođavanja postojećih instalacija sa zahtjevima odredbi predmetnog zakona i njegovih pravilnika koji su na snazi.⁹

Zakonom su regulirana još dva važna provedbena propisa, i to: Pravilnik o sadržaju izvještaja o stanju sigurnosti, sadržaju informacija o sigurnosnim mjerama i sadržaju unutrašnjih i spoljnjih planova intervencije i Pravilnik o izradi godišnjih/polugodišnjih programa inspekcije zaštite okoliša¹⁰, u kojim se propisuju obaveze operatera instalacija da poduzimaju sigurnosne mjere radi sprečavanja nesreća većih razmjera i preventivno djelovanje inspekcije na zaštiti okoliša. Na kraju, potrebno je istaći da Zakon o zaštiti okoliša i njegovi provedbeni propisi (pravilnici) u postupku izdavanja okolinskih dozvola slijede osnovne principe smjernica iz IPPC-a i Sevezo II direktive.¹¹

Zakonom propisani rok za izdavanje okolinske dozvole je četiri mjeseca (120 dana) od podnošenja zahtjeva ili dva mjeseca (60 dana) od izrade studije o uticaju na okoliš, a Zakonom propisana važnost okolinske dozvole je pet godina.¹² Kada pogledamo ostale okolišne zakone iz seta zakona, naprimjer rješenja predložena Zakonom o zaštiti prirode¹³, oni mogu biti značajni za rad privrednih subjekata ako imaju ili namjeravaju imati aktivnosti u oblasti zaštićenog pejzaža, odnosno zaštićenog područja. U tom slučaju okolinska dozvola sadržavat će i aspekt zaštite područja (prirodnih sistema i vrsta i karakteristika pejzaža).

Posebnim propisom kojim će se područja proglašavati zaštićenima bit će uređeno izdavanje dozvola za aktivnosti u datom području, zatim zabrane pojedinih aktivnosti, kao i obaveze izvještavanja nadležnih organa o stanju na području.

9 Pravilnici navedeni u tekstu objavljeni su u "Službenim novinama FBiH", br. 68/05, 45/09, 43/10 i 31/12.

10 Pravilnik o sadržaju izvještaja o stanju sigurnosti, sadržaju informacija o sigurnosnim mjerama i sadržaju unutrašnjih i spoljnjih planova intervencije i Pravilnik o izradi godišnjih/polugodišnjih programa inspekcije zaštite okoliša ("Službene novine FBiH", broj 68/05).

11 Vidjeti više: Izazovi okolišne dozvole, izdavač Federalno ministarstvo okoliša i turizma, str. 14, Sarajevo 2010. godina.

12 Član 71. Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH", br. 33/03 i 38/09).

13 Zakon o zaštiti prirode ("Službene novine FBiH", broj 33/03).

Projekti za koje se utvrdi da mogu imati značajan uticaj na prirodne vrijednosti bit će podložni procjeni uticaja na prirodu. Također, Zakonom o zaštiti zraka¹⁴ za federalni i kantonalni nivo vlasti, u čijoj nadležnosti je pitanje kvaliteta zraka, propisana je obaveza izrade listi zaštićenih područja na kojima se ne može stacionirati niti jedan novi tačkasti izvor emisije (postrojenje sa sagorijevanjem i za spaljivanje otpada), niti se mogu proširivati postojeće aktivnosti.

Zakonom su propisani uslovi koje moraju ispuniti izvori emisija: emisija zagađujućih materija i/ili neprijatnih mirisa mora biti svedena na najmanju moguću mjeru (od faze planiranja do rada samog postrojenja), a propisane granične vrijednosti ne smiju biti prekoračene. Pomenutim pravilnikom o procjeni uticaja na okoliš propisano je za koje izvore emisija je obavezna procjena uticaja na okoliš. Za izvore emisija za koje bude potrebna okolinska dozvola izrađuje se studija o zraku (ili studija o uticaju na okoliš ako sadrži segment zraka) i činit će dio dokumentacije za izdavanje okolinske dozvole. Izvori emisije za koje neće biti potrebna okolinska dozvola bit će utvrđeni u urbanističkoj saglasnosti i odobrenju za građenje (podaci o supstancama koje će se koristiti, količina supstanci koje će se emitirati pri normalnom radu i u slučaju većih nesreća, preventivne mjere koje je potrebno preduzeti i sl.). Zakonom je propisano da objekti koji su prestali s radom ili su promijenili namjenu podliježu obavezi pribavljanja nove dozvole.

Za postojeća postrojenja koja rade ili su već dobila dozvolu predviđen je period prilagođavanja, odnosno usklađivanja svojih aktivnosti sa zahtjevima iz zakona, od osam godina. Utvrđen je i prijelazni period za pojedine izvore zagađenja (npr. sadržaj sumpora u gorivu, odnosno izbacivanje olovnog benzina iz upotrebe)¹⁵ te su utvrđeni rokovi do 2010. odnosno 2015. godine. Zakonom o upravljanju otpadom¹⁶ propisano je da za sve vrste aktivnosti/postrojenja i za sve vrste otpada, kao i za aktivnosti upravljanja opasnim otpadom i prekogranični promet otpadom, privredni subjekti treba da imaju okolinsku dozvolu. Dozvola za tretman otpada ne isključuje dobivanje drugih dozvola predviđenih posebnim propisima (*lex specialis*).

Zakonom o zaštiti okoliša i Pravilnikom o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i pogone i postrojenja koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu propisani su slučajevi u kojima nije potrebna dozvola, šta treba da sadrži zahtjev za izdavanje dozvole, a šta sama dozvola. Rok važenja izdate dozvole (za deponije ili postrojenja za spaljivanje) jeste najmanje pet godina, uz mogućnost produženja za isti period ako nije došlo do promjene uslova pod kojim je izdata dozvola. Za postojeća postrojenja i deponije Zakonom o upravljanju otpadom predviđena je obaveza svake općinske deponije da izradi plan prilagođavanja upravljanja otpadom.

Zakonom o vodama¹⁷ propisana je zajednička nadležnost, koja je podijeljena između dva resorna ministarstva, Federalnog ministarstva za okoliš i turizam i Federalnog ministarstva za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo.¹⁸

---

14 Zakon o zaštiti zraka ("Službene novine FBiH", br. 33/03 i 4/10).

15 Članovi 21 i 22. Zakona o zaštiti zraka ("Službene novine FBiH", br. 33/03 i 4/10).

16 Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", br. 33/03 i 72/09).

17 Zakon o vodama ("Službene novine FBiH", broj 70/06).

18 Izazovi okolišne dozvole, izdavač Federalno ministarstvo okoliša i turizma, Sarajevo 2010, str. 16-17.

1.2. Procedure za izdavanje okolinske dozvole

Procedura za izdavanje okolinske dozvole u Federaciji BiH regulirana je:

- Zakonom o zaštiti okoliša (“Službene novine FBiH”, br. 33/03 i 38/09),
- Pravilnikom o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu (“Službene novine FBiH”, broj 19/04),
- Pravilnikom o uvjetima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za pogone i postrojenja koji imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša (“Službene novine FBiH”, br. 45/09, 43/10 i 31/12), te
- Pravilnikom o uslovima i kriterijima koje moraju ispunjavati nosioci izrade Studije o uticaju na okoliš i visini naknade i ostalih troškova nastalih u postupku procjene uticaja na okoliš (“Službene novine FBiH”, br. 68/05 i 45/09).

Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole u Federaciji BiH predaje se ili šalje na protokol Federalnog ministarstva okoliša i turizma, gdje na poslovima izdavanja okolinske dozvole radi pet državnih službenika. Potrebno je predati jednu uvezanu kopiju zahtjeva sa CD-om. Kada se utvrdi da je zahtjev zaprimljen u skladu sa zakonom, uzima se u razmatranje i pokreće se procedura za izdavanje okolinske dozvole. Federalno ministarstvo uključuje u postupak javnost i nadležne organe, odnosno sve zainteresirane strane, tako što im dostavlja zahtjev i traži njihovo pismeno izjašnjenje. Rok za dostavljanje odgovora u formi mišljenja, primjedbi ili prijedloga je 30 dana od dana prijema dokumentacije. Ako se radi o pogonima i postrojenjima za koje je potrebna procjena uticaja na okoliš, Federalno ministarstvo izdaje zaključak o izradi studije uticaja na okoliš. Ako navedena procjena nije potrebna, postupak se nastavlja i izdaje se okolinska dozvola na osnovu dostavljene dokumentacije uz zahtjev. Federalno ministarstvo okoliša i turizma u prosjeku godišnje izda od 35 do 90 okolinskih dozvola.

Procedura za izdavanje okolinske dozvole je posebna vrsta upravnog postupka, čiji je ishod okolinska dozvola koja predstavlja upravni akt koji izdaje nadležno ministarstvo okoliša za pogone i postrojenja koji imaju ili mogu imati negativan uticaj na okoliš, a u Federaciji BiH je propisana za sljedeće pogone i postrojenja:

- pogone i postrojenja za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš - procedura procjene počinje podnošenjem studije o utjecaju na okoliš Federalnom ministarstvu okoliša i turizma. Studiju izrađuju stručne institucije koje je ovlastilo Ministarstvo. U postupku ocjene, Ministarstvo stavlja studiju na javni uvid putem svoje internetske stranice, obavještava i poziva javnost na raspravu o studiji, te imenuje stručnu komisiju za ocjenu studije. Nakon provedene javne rasprave i ocjene stručne komisije, Ministarstvo donosi rješenje o odobravanju okolinske dozvole. U slučaju odbijanja, postupak se prekida;
- pogone i postrojenja za koje se procjena uticaja vrši na osnovu ocjene Federalnog ministarstva; procedura procjene počinje pripremom i podnošenjem zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole nadležnom ministarstvu, a to ministarstvo dostavlja zahtjev, zajedno sa priložima, nadležnim organima i zainteresiranim subjektima radi davanja mišljenja i sugestija;
- pogone i postrojenja za koje nije potrebna procjena uticaja na okoliš, a za koje Federalno ministarstvo izdaje okolinsku dozvolu - procedura izdavanja okolinske dozvole počinje predavanjem zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole Ministarstvu, koje izdaje okolinsku dozvolu.

Za projekte, pogone i postrojenja za koje nije potrebna procjena uticaja na okoliš, za pogone i postrojenja ispod pragova utvrđenih spomenutim pravilnikom i za pogone i postrojenja koja nisu navedena u pravilniku okolinsku dozvolu izdaju nadležna kantonalna ministarstva.

Zakonom o vodama propisano je da je za zahvatanje vode u svim privrednim granama i djelatnostima, a naročito u poljoprivredi, neophodno pribaviti vodne akte, i to: prethodnu vodnu saglasnost, vodnu saglasnost i vodnu dozvolu. Zakonom je nadalje predviđeno da se okolinska dozvola izdaje na osnovu prethodno pribavljene vodne saglasnosti, kojom se odlučuje o ostvarivanju prava na vodu podnosioca zahtjeva, kao i način ostvarivanja tih prava. Za izdavanje vodnih akata zadužene su nadležne agencije za vodu, s tim da izdavanje tih akata nije samo u nadležnosti Agencije za vode nego i resornih kantonalnih ministarstava.

Zakonom o upravljanju otpadom propisano je da je uz zahtjev za dobivanje okolinske dozvole potrebno priložiti i plan upravljanja otpadom. Obavezu pribavljanja okolinske dozvole imaju i novi i postojeći pogoni i postrojenja. Jedan od uslova za dobivanje integralne okolinske dozvole jeste da operateri pogona i postrojenja koriste najbolje raspoložive tehnike kako bi spriječili ili smanjili negativne uticaje na okoliš. Obavezu pribavljanja okolinske dozvole imaju i novi i postojeći pogoni i postrojenja.

1.3. Potrebna dokumentacija

Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole sadrži sljedeće podatke:

1. ime i adresu operatera/investitora;
2. izvod iz planskog akta odnosno područja s ucrtanom legendom o namjeni površina šireg područja i namjenama površine predmetne lokacije;
3. lokaciju pogona i postrojenja, kao i opis:
  - pogona i postrojenja i aktivnosti (plan, tehnički opis rada itd.),
  - osnovnih i pomoćnih sirovina, ostalih supstanci i energije koja se koristi ili koju proizvodi pogon i postrojenje,
  - izvora emisija iz pogona i postrojenja,
  - stanja lokacije pogona i postrojenja,
  - prirode i količine predviđenih emisija iz pogona i postrojenja u okoliš (zrak, voda, tlo),
  - kao i identifikaciju značajnih uticaja na okoliš,
  - predloženih mjera, tehnologija i drugih tehnika za sprečavanje ili ukoliko to nije moguće, smanjenje emisija iz postrojenja,
  - mjera za sprečavanje produkcije i za povrat korisnog materijala iz otpada koji proizvodi postrojenje,
  - ostalih mjera radi usklađivanja s osnovnim obavezama operatera, posebno mjera nakon zatvaranja postrojenja,
  - mjera planiranih za monitoring emisija unutar područja i/ili njihov uticaj,
  - predviđenih alternativnih rješenja;
4. kopiju zahtjeva za dobivanje drugih dozvola koje će biti izdate zajedno s okolinskom dozvolom;
5. netehnički rezime i
6. plan upravljanja otpadom.¹⁹

---

¹⁹ Član 54a. Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH", br. 33/03 i 38/09).

Za pogone i postrojenja za koje je obavezna izrada studije o procjeni uticaja na okoliš, uz zahtjev, umjesto navedenih podataka podnosi se studija o uticaju na okoliš. Investitor je dužan da dostavi na ocjenu studiju o procjeni uticaja na okoliš nadležnom ministarstvu, u roku od šest mjeseci od dana donošenja zaključka o izradi studije. Nakon što je provedeno istraživanje (korištenjem tehnike upitnika i intervjua) u Federalnom ministarstvu okoliša i turizma, utvrđeno je da najveći problem u radu, kada je u pitanju potrebna dokumentacija, predstavlja nepostojanje prostorno-planske dokumentacije (prostorni planovi u kantonima i Federaciji BiH i regulacioni planovi općina). Regulacioni planovi općina trebalo bi da su usklađeni s prostornim planovima kantona, ali kako većina kantona nema prostorni plan, to nije moguće. Prostorni planovi kantona trebalo bi da su usklađeni s federalnim prostornim planom, kojeg nema, a nedavni pokušaj donošenja prostornog plana završio je na Ustavnom sudu Federacije BiH jer je tražena ocjena ustavnosti. Kada se dostavi izvod iz planskog akta općine, trebalo bi da bude vraćen jer nije usklađen, ali kako nema kantonalnog prostornog plana, to je neizvodljivo. U nedostatku boljih rješenja prihvataju se odluke općinskih vijeća, kao i odluke kantonalnih skupština, u cilju prevazilaženja navedenih problema.

1.4. Rokovi za izdavanje

Zakonom propisani rok za izdavanje okolinske dozvole je četiri mjeseca od podnošenja zahtjeva (120 dana) ili dva mjeseca od izrade studije o uticaju na okoliš (60 dana).²⁰ Rok važenja svih izdatih dozvola je pet godina, uz obavezu podnošenja zahtjeva za izdavanje nove dozvole kada stara prestane da važi (postupak obnavljanja dozvole). Veliki problem u postojećem federalnom propisu je činjenica da ne postoji institut obnove dozvole, već se on samo pominje. Dakle, to je pravni vakuum, pa kad je u pitanju obnova dozvole nakon isteka roka od pet godina, postupa se prema dosadašnjoj praksi.

Kada je u pitanju obnova okolinske dozvole, provodi se skraćeni postupak, prilikom čega se traži: dostavljanje informacije od Federalne uprave za inspeksijske poslove o izvršenom inspeksijskom nadzoru, važeći vodni akt (vodna dozvola), plan upravljanja otpadom, novi zahtjev i uplata utvđene takse. U većini slučajeva posljedice i identificirani problemi uzrokovani ovakvim rokovima, pogotovo kada je u pitanju ocjena studije, leže u činjenici da je rok od 120 dana za izdavanje okolinske dozvole prekratak, naročito iz razloga što Federalno ministarstvo nije kapacitirano u potrebnoj mjeri. Prve dozvole za postojeće pogone sadržavale su petogodišnji finansijski plan prilagođavanja i smanjenja emisija, a inspektori su pratili na terenu izvršenje mjera iz okolinske dozvole.

1.5. Nadzor – inspekcije

Inspeksijski nadzor nad provođenjem Zakona o zaštiti okoliša u Federaciji BiH vrši Federalna inspekcija, koja je organizirana u okviru Federalne uprave za inspeksijske poslove, i kantonalne inspekcije u okviru kantonalne uprave za inspeksijske poslove, a izuzetno, ako postoji potreba, poslovi iz nadležnosti kantonalne inspekcije mogu se prenijeti na grad i općinu, ukoliko postoje uslovi za organiziranje inspeksijskog nadzora. Nadzor nad provođenjem odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Federalno ministarstvo okoliša i turizma. Inspeksijski nadzor vrše Federalno i kantonalno ministarstvo, svako u okviru svojih nadležnosti, posredstvom inspektora za zaštitu okoliša. U Federalnoj upravi za inspeksijske poslove rade tri okolišna inspektora. Nadležno ministarstvo po službenoj dužnosti ili po zahtjevu zainteresiranog lica kontrolira da li

---

20 Član 71. Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH", br. 33/03 i 38/09).

operater postupava po zahtjevima iz okolinske dozvole, zakona ili provedbenog propisa. Nadležno ministarstvo donosi godišnji/polugodišnji program inspekcije, kojim se uspostavlja sistematski okvir za inspekcije i monitoring, te određuju prioritete za određene vrste pogona i postrojenja i područja prema postojećim problemima u oblasti zaštite okoliša. Inspektor zaštite okoliša ima pravo pristupa svim prostorijama, radnim područjima i postrojenjima radi provođenja inspekcije na licu mjesta i može da provjerava sve dokumente, podatke, uređaje i materijale u pogonu i postrojenju, kao i da uzima uzorke i da provodi mjerenja. Operater i osoblje zaposleno u postrojenju mora da omogućiti i pomogne inspektorima u vršenju inspekcije, tako što osigurava sve neophodne informacije, podatke i dokumente. Inspektor za zaštitu okoliša sačinjava zapisnik o izvršenoj inspekciji. Zapisnik se dostavlja operateru i javnosti na zahtjev.

Nadležno ministarstvo dužno je da uspostavi inspekciju i sistem kontrole za pogone i postrojenja koja koriste opasne supstance, uključujući i skladištenje opasnih supstanci, radi kontrole upravljanja sigurnosnim sistemom i provođenja plana sprečavanja nesreća većih razmjera. Nadležno ministarstvo dužno je da izradi program kontrole kojim se predviđa bar jedna godišnja kontrola na licu mjesta postrojenja iz provedbenih propisa. Ako postrojenje mora da prođe postupak procjene uticaja na okoliš, rad organa za procjenu uticaja bit će usklađen s radom inspektora za zaštitu okoliša. Nakon što izvrši inspekcijski pregled, inspektor donosi rješenje kojim nalaže: rok za otklanjanje nepravilnosti; provođenje neophodnih mjera, uključujući zatvaranje pogona i postrojenja ako nisu otklonjene nepravilnosti u ostavljenom roku i preduzimanje sanacionih mjera.

U slučaju ponovljene povrede propisa ili u slučaju ozbiljne opasnosti po ljudsko zdravlje i okoliš koja se ne može riješiti drugim mjerama, inspektor za zaštitu okoliša zatražit će od nadležnog ministarstva da poništi izdatu okolinsku dozvolu.²¹ Nakon provedenog istraživanja utvrđeno je da inspektori za zaštitu okoliša prate na terenu provođenje mjera i monitoring iz okolinske dozvole. Problem predstavlja nemogućnost provjeravanja rezultata mjerenja prilikom monitoringa emisija. Razlog za to je nepostojanje ovlaštene federalne laboratorije za provjeru mjerenja, koje, zbog toga, vrše ovlaštene konsultantske kuće. Mjere koje izriču inspektori su novčane kazne utvrđene rješenjem te, iako imaju ovlaštenje da zatvore pogon zbog emisija prekograničnih vrijednosti, to se do sada nije dogodilo, uz obrazloženje da nemaju uporište za zatvaranje pogona zbog emisija prekograničnih vrijednosti u Zakonu o zaštiti okoliša. Ako bi i došlo do toga da Federalno ministarstvo okoliša i turizma poništi određenu okolinsku dozvolu, to poništenje na kraju ne bi rezultiralo zatvaranjem pogona nego izricanjem novčane kazne. Novčane kazne utvrđene Zakonom o prekršajima bile su simbolične i njih nije bilo problem naplatiti. Međutim, trenutno su propisane vrlo visoke novčane kazne, bez razrađenog mehanizma za njihovu naplatu. Saradnja Federalnog ministarstva okoliša i turizma s većinom kantonalnih ministarstava je na zadovaljavajućem nivou, izuzev Zapadnohercegovačkog, Hercegovačko-neretvanskog i Srednjobosanskog kantona, u kojima su prisutni problemi u vidu loše komunikacije i nepoštivanja zakonske regulative. Federalno ministarstvo u prosjeku godišnje zaprimi između 15 i 30 žalbi.

---

21 Poglavlje XII – Nadzor (čl. 90 - 92.) Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH", br. 33/03 i 38/09).

2. KANTONI U FEDERACIJI BiH I NJIHOVE SPECIFIČNOSTI

Prilikom izrade ove analize, provedeno je istraživanje zasnovano na korištenju tehnike upitnika i intervjua s pomoćnicima ministara i zaposlenim službenicima u sektorima za okoliš svih deset kantona u Federaciji BiH. Na taj način smo došli do podataka s terena koji su relevantni za ovu analizu. Kantoni koji su donijeli i primjenjuju svoj zakon iz ove oblasti su:

- Posavski kanton,
- Bosansko-podrinjski kanton (Goražde),
- Srednjobosanski kanton,
- Zapadnohercegovački kanton i
- Hercegovačko-neretvanski kanton.

Tuzlanski kanton imao je svoj zakon do usvajanja Zakona o prestanku važenja Zakona o zaštiti okolice, a nakon donošenja federalnog zakona i drugih propisa Zeničko-dobojski kanton stavio je van snage svoje propise, izuzev pravilnika iz 2005. godine koji se primjenjuje u praksi jer je usklađen s federalnim pravilnikom.

Unsko-sanski kanton, Kanton 10 (Livno) i Kanton Sarajevo nemaju niti su ranije imali zakonsku regulativu iz ove oblasti, te primjenjuju Zakon o zaštiti okoliša donesen na nivou Federacije BiH. Svi kantoni imaju podzakonske akte koji se zasnivaju na federalnom zakonu o zaštiti okoliša, odnosno kantonalnim zakonima.

Zakoni i podzakonski akti iz sektora zaštite okoliša na kantonalnom i federalnom nivou nisu kompatibilni. Primjer za ovu tvrdnju su rokovi za izdavanje okolinskih dozvola u Zapadnohercegovačkom i Hercegovačko-neretvanskom kantonu od 90 dana od dana podnošenja zahtjeva, što nije u skladu s rokom za izdavanje okolinskih dozvola utvrđenom u federalnom propisu od 120 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Također, nekompatibilnost se ogleda u postupanju nadležnog drugostepenog organa po žalbama. Federalno ministarstvo okoliša i turizma nadležno je za postupanje po žalbama u drugostepenom postupku, što nije slučaj u Zapadnohercegovačkom i Hercegovačko-neretvanskom kantonu, u kojima je za drugostepeni organ proglašena kantonalna vlada. Nekompatibilnost je naročito izražena na tzv. horizontalnoj osnovi, odnosno razlikuje se od kantona do kantona po pitanju procedura i rokova.

Nepostojanje unificiranog izgleda i sadržaja okolinske dozvole dovodi do različito utvrđenih mjera i zahtjeva za vrlo slična ili ista industrijska postrojenja u samom sadržaju okolinske dozvole u istom, ali i u drugim kantonima u Federaciji BiH. Broj izdatih dozvola na nivou kantona varira zavisno od veličine kantona i broja privrednih subjekata koji traže izdavanje okolinske dozvole (od vrlo malog broja izdatih dozvola /pet ili šest tokom godine/ do 50-60 izdatih dozvola).

2.1. Zeničko-dobojski kanton

U Zeničko-dobojskom kantonu oblast zaštite okoliša bila je regulirana Zakonom o zaštiti okoliša ("Službene novine ZDK", broj 1/00), koji je donošenjem federalnog zakona o zaštiti okoliša prestao da važi, i Pravilnikom o pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu ("Službene novine ZDK", broj 14/13). Ministarstvo

za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona nadležno je za izdavanje okolinskih dozvola, a procedura za izdavanje regulirana je federalnim zakonom, federalnim pravilnicima donesenim na osnovu ovog zakona, kao i navedenim kantonalnim pravilnikom. Pravilnik o pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu Zeničko-dobojskog kantona po svojem sadržaju se ne razlikuje od federalnog zakona i pravilnika, s tim što su njime definirani pogoni i postrojenja s razrađenim graničnim vrijednostima za koje ovo kantonalno ministarstvo izdaje okolinsku dozvolu. Navedenim pravilnikom precizirano je da za sve pogone i postrojenja koji su obuhvaćeni Pravilnikom urbanističku saglasnost izdaje kantonalno ministarstvo nadležno za poslove urbanizma i prostornog uređenja, s tim da za pogone i postrojenja koji nisu obuhvaćeni pravilnikom, odnosno za koje nije potrebna okolinska dozvola, uslovi za zaštitu okoliša propisuju se u postupku za izdavanje urbanističke saglasnosti, koju izdaje općinski organ uprave nadležan za poslove urbanizma i prostornog uređenja.

Rok za izdavanje okolinske dozvole je 120 dana, odnosno 60 dana od kompletiranja zahtjeva, što je u skladu s federalnim zakonom. U Sektoru za zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona rade dva službenika. U ovom kantonu godišnje se izda oko 50 okolinskih dozvola. S obzirom na to da kanton po principu podijeljene nadležnosti, koju smo ranije navodili, izdaje dozvole za male pogone i postrojenja koji, u principu, zagađuju okoliš u manjoj mjeri, u ovom kantonu nema žalbi na rješenja o izdatim okolinskim dozvolama.

Inspeksijski nadzor u Zeničko-dobojskom kantonu u oblasti primjene zakona i propisa iz oblasti okoliša vrši Kantonalna uprava za inspeksijske poslove. U navedenoj upravi rade tri inspektora za zaštitu okoliša. Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline, kao i Uprava za inspeksijske poslove Zeničko-dobojskog kantona općenito se susreću s problemom nedostatka osoblja, a naročito s nedostatkom osoblja kvalificiranog za izdavanje okolinskih dozvola i praćenje njihovog provođenja.

Podnosioci zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole, odnosno privredni subjekti/operatori shodno zakonu, nisu dovoljno educirani i upoznati s institutom okolinske dozvole, te su zahtjevi koje podnose često formalno nepotpuni, veoma kratki, šturi i nedovoljno obrazloženi. Uočeno je da su firme koje su primijenile međunarodne standarde bolje uskladile svoje proizvodne procese s odredbama Zakona o zaštiti okoliša u Federaciji BiH. I pored navedenih problema, industrijski privredni subjekti na području Zeničko-dobojskog kantona su vrlo osviješteni kada je u pitanju učinak na okoliš.²²

---

22 Vidjeti više: Izvještaj nevladinih organizacija o monitoringu okolišnog učinka industrija u Federaciji BiH, Joint Action For Green Industry – Zajednička akcija za ozelenjavanje industrije (Program IPA 2008), str. 17-18, Sarajevo, 2012. godina.

	Institucije	Privredni subjekti	Ostali subjekti (NVO, javnost itd.)
Osnovni problemi i neusklađenost s federalnim propisom	Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline, kao i Uprava za inspeksijske poslove Zeničko-dobojskog kantona općenito se susreću s problemom nedostatka osoblja, a naročito nedostatkom osoblja kvalificiranog za izdavanje okolinskih dozvola (s obzirom da ovo ministarstvo zbog veličine kantona izda veliki broj dozvola na godišnjem nivou - oko 50 dozvola) i praćenje njihovog provođenja	Podnosioci zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole, odnosno privredni subjekti/ operateri, nisu dovoljno educirani i upoznati s institutom okolinske dozvole, te su zahtjevi koje podnose često formalno nepotpuni, veoma kratki, šturi i nedovoljno obrazloženi	
Preporuke	Raditi na povećanju broja stručnog osoblja u nadležnom ministarstvu i nadležnoj kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove	Raditi na edukaciji privrednih subjekata/ operatera održavanjem stručnih seminara i radionica te ih na taj način upoznati sa zakonskim propisima koji ih obavezuju	Nevladine organizacije treba više da djeluju u oblasti okoliša i na taj način da doprinesu većem razvijanju svijesti stanovništva o zaštiti okoliša

2.2. Posavski kanton

U Posavskom kantonu oblast zaštite okoliša regulirana je Zakonom o zaštiti okoliša ("Narodne novine ŽP", broj 4/00) i Pravilnikom o izdavanju okolinske dozvole za pogone i postrojenja i druge planirane aktivnosti koje mogu imati značajan utjecaj na okoliš ("Narodne novine ŽP", broj 6/10).

Zakon o zaštiti okoliša Posavskog kantona u potpunosti je usklađen sa Zakonom o zaštiti okoliša na nivou Federacije BiH, s tim da Pravilnik o izdavanju okolinske dozvole za pogone i postrojenja i druge planirane aktivnosti koje mogu imati značajan uticaj na okoliš Posavskog kantona nije u potpunosti usklađen s federalnim Pravilnikom o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu. Naime, pomenutim kantonalnim pravilnikom obuhvaćeni su određeni pogoni kojih nema u federalnom pravilniku (npr. benzinske pumpe), na osnovu čega možemo zaključiti da se radi o koliziji kantonalnog i federalnog propisa, što se mora uskladiti.

Za izdavanje okolinske dozvole nadležno je Ministarstvo prometa, veza, turizma i zaštite okoliša Posavskog kantona. S obzirom na to da u Zakonu o zaštiti okoliša Posavskog kantona nije definirano pitanje okolinske dozvole, ono je uređeno i razrađeno spomenutim pravilnikom, kojim je utvrđen način podnošenja zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole, kao i sadržaj navedenog zahtjeva. Ministarstvo je odgovorno za osiguranje učešća javnosti u postupku izdavanja okolinske dozvole.

U Ministarstvu prometa, veza, turizma i zaštite okoliša Posavskog kantona na poslovima izdavanja okolinskih dozvola rade dvije osobe. Na osnovu ranijih analiza utvrđeno je da ovo ministarstvo godišnje izda od šest do sedam okolinskih dozvola.

Pored toga što je Zakonom o zaštiti okoliša Posavskog kantona predviđeno da nadzor nad primjenom tog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši kantonalno ministarstvo nadležno za okoliš, a inspekcijski nadzor nad primjenom tog zakona i propisa donesenih na osnovu njega provode inspektori za zaštitu okoliša i drugi inspektori, svaki iz svoje nadležnosti, uočeno je da u ovom kantonu ne postoji kantonalni okolišni inspektor koji bi nadgledao provođenje mjera iz okolinskih dozvola. U dosadašnjem radu od 2008. godine do danas, nadležno kantonalno ministarstvo zaprimilo je jednu žalbu na rješenje o izdatoj okolinskoj dozvoli.

Zakonski rok za izdavanje okolinske dozvole je 120 dana od dana podnošenja zahtjeva, s tim da je u praksi taj rok mnogo kraći, s obzirom na to da je riječ o firmama manjeg kapaciteta. Nadležni u ovom kantonu uglavnom primjenjuju federalne propise u postupku izdavanja okolinske dozvole.

Gorući problem ovog kantona ogleda se u tome što zakonski propisi i podzakonski akti ne prate stanje na terenu u smislu tačnijeg određivanja kada je potrebna okolinska dozvola. Naime, problem s kojim se susreće ovaj kanton prilikom izdavanja okolinskih dozvola leži u činjenici da se svakodnevno pojavljuju nove tehnike i tehnologije prerade i obrade materijala, pri čemu se uglavnom radi o malim pogonima, kao što su lakirnice, kovačnice, mali autoservisi, solarna postrojenja i sl., za koja se ne traži izdavanje okolinske dozvole jer navedenim pravilnikom nije utvrđena obaveza izdavanja okolinske dozvole takvim postrojenjima. Dakle, potrebno je dopuniti kantonalni pravilnik navedenim pogonima i postrojenjima, koji egzistiraju u praksi i za čiju djelatnost postoji potreba izdavanja okolinske dozvole ili preuzeti iskustvo susjedne Republike Hrvatske i uvesti institut rješenja o radu ispod graničnih vrijednosti navedenih u pravilniku. U zakonu, kao ni u podzakonskim aktima, nisu navedeni svi subjekti koji obavezno moraju imati okolinsku dozvolu, tako da se dozvole obično traže tek kada se javi potreba za izdavanjem neke druge dozvole, npr. prilikom izdavanja urbanističke saglasnosti.

Problemi s kojima se susreću privredni subjekti odnosno operateri su: postavljanje niza zahtjeva iz okolinske dozvole koje oni treba da zadovolje, što za njih predstavlja stanovito finansijsko opterećenje jer moraju uložiti veoma mnogo sredstava u filtere, prečišćivače, izgradnju novih dimnjaka i sl., dok od države nemaju nikakav podsticaj za zadovoljavanje pomenutih zahtjeva. U cilju prevazilaženja problema određenog broja privrednika, podnošenjem aplikacije Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH operateri bi mogli osigurati određena sredstva za ulaganje u uvođenje mjera i standarda u pogledu očuvanja okoliša, o čemu ih treba dodatno upoznati na stručnim seminarima i edukacijama.

	Institucije	Privredni subjekti	Ostali subjekti (NVO, javnost itd.)
Osnovni problemi i neusklađenost s federalnim propisom	Zakonski i podzakonski akti ne prate stanje na terenu u smislu tačnijeg određivanja kada je potrebna okolinska dozvola	Pred operatere se postavlja niz zahtjeva iz okolinske dozvole koje oni treba da zadovolje, što za njih predstavlja stanovito finansijsko opterećenje	
	U zakonu, kao ni u podzakonskim aktima, nisu navedeni svi subjekti koji obavezno moraju imati okolinsku dozvolu		
	Neusklađenost kantonalnog pravilnika s federalnim pravilnikom ogleda se u tome što su kantonalnim pravilnikom obuhvaćeni određeni pogoni kojih nema u federalnom pravilniku		
	Nemogućnost provođenja inspekcijskog nadzora na nivou kantona zbog toga što nema kantonalnog okolišnog inspektora koji bi nadgledao provođenje mjera iz okolinskih dozvola		
Preporuke	Raditi na donošenju novih ili izmjeni postojećih propisa kojima bi bile obuhvaćene sve okolnosti, kao i subjekti kojima je okolinska dozvola potrebna	Putem stručnih seminara i edukacija upoznati privredne subjekte s mogućnošću ostvarivanja određenih podsticaja (npr. podnošenjem aplikacija Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH)	Nevladine organizacije treba više da djeluju u oblasti okoliša i na taj način da doprinesu većem razvijanju svijesti stanovništva o zaštiti okoliša
	Raditi na vertikalnoj harmonizaciji akata (federalnog i kantonalnog pravilnika) s ciljem usklađivanja, kako oni ne bi bili u koliziji		
	Riješiti pitanje inspekcijskog nadzora popunjavanjem mjesta okolišnog inspektora		

2.3. Unsko-sanski kanton

Unsko-sanski kanton nema zakonsku regulativu u oblasti zaštite okoliša te je, osim federalnog zakona o zaštiti okoliša, u ovoj oblasti jedino donesen Pravilnik o izdavanju okolinskih dozvola za pogone i postrojenja i druge planirane aktivnosti koje mogu značajno uticati na okoliš (“Službeni glasnik USK”, broj 18/07).

Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline Unsko-sanskog kantona provodi postupak za izdavanje okolinskih dozvola. Na poslovima izdavanja okolinskih dozvola u ovom ministarstvu rade dva državna službenika. Broj izdatih dozvola u posljednje tri godine iznosi:

- 2013. godine izdate su 52 okolinske dozvole,
- 2014. godine izdate su 32 okolinske dozvole, te
- 2015. godine izdate su 22 okolinske dozvole.

Pomenutim pravilnikom propisano je da se zahtjev za izdavanje okolinske dozvole podnosi nadležnom ministarstvu za oblast okoliša, te je taksativno naveden sadržaj zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole.

Inspekcijски nadzor u Unsko-sanskom kantonu obavlja Kantonalna uprava za inspekcijske poslove, sa sjedištem u Bihaću, u kojoj je trenutno zaposlen jedan inspektor za zaštitu okoliša. Navedeno ministarstvo vrši kontrolu po službenoj dužnosti ili po zahtjevu zainteresiranog lica da li operater postupuje po zahtjevima iz okolinske dozvole, zakona ili provedbenog propisa. Ministarstvo je u posljednje četiri godine zaprimilo dvije žalbe protiv zaključka kojim se odbacuje zahtjev operatera za izdavanje okolinske dozvole. Zakonski rok za izdavanje okolinske dozvole u ovom kantonu je 120 dana od dana podnošenja zahtjeva, što je u skladu s federalnim zakonom.

Jedan od važnijih problema s kojim se susreće ovaj kanton predstavlja zbrinjavanje animalnog otpada, kao i drugih vrsta opasnog otpada. U nedostatku preciznih podzakonskih rješenja u pogledu zbrinjavanja opasnog otpada, a s obzirom na to da su nepoznate tačne količine opasnog otpada koji nastaje na području ovog kantona, ne može se sa sigurnošću tvrditi da je potrebno osnovati ovlaštenu firmu za prikupljanje opasnog otpada u ovom kantonu. Tako su, primjera radi, za zbrinjavanje medicinskog otpada, kao jedne vrste opasnog otpada, na području Unsko-sanskog kantona angažirane dvije firme s područja Federacije BiH.

Utvrđeno je da u Unsko-sanskom kantonu djeluju privredni subjekti koji imaju veoma dobar odnos prema zaštiti okoliša, posjeduju okolinsku dozvolu od početka rada i trude se da ispune sve uslove i mjere propisane okolinskom dozvolom. Problem je što su navedeni subjekti nezadovoljni postupanjem nadležnog inspekcijskog organa, jer ne ispunjavaju sve firme podjednako zakonske obaveze, te samim tim nemaju jednak tretman na tržištu rada. Utvrđeno je da firme koje posjeduju okolinsku dozvolu redovno vrše monitoring mjerenja emisija u zrak, emisija otpadnih voda, analize tla i emisija buke. Međutim, problem je što određeni broj privrednih subjekata ne dostavlja izvještaje radi redovnog ažuriranja Registra ispuštanja i prijenosa onečišćivača za prethodnu godinu. Veliki broj operatera redovno ostvaruje kontakt s nadležnim kantonalnim ministarstvom (telefonom ili dolaskom lično u službene prostorije), te na taj način rješava sve eventualne nejasnoće po pitanju izvještavanja, dok nekolicina njih (oko 30 %) ne izvršava ovu obavezu.

Neophodno je pristupiti izmjeni postojećih i usvajanju novih propisa koji se odnose na izdavanje

okolinskih dozvola, odnosno donijeti pravilnik o izmjenama Pravilnika o izdavanju okolinskih dozvola, donijeti novi zakon o zaštiti okoliša na nivou Federacije BiH i podzakonske propise u vezi s posebnim vrstama otpada, te pristupiti njihovom usklađivanju s direktivama EU.

	Institucije	Privredni subjekti	Ostali subjekti (NVO, javnost itd.)
Osnovni problemi i neusklađenost s federalnim propisom	Zbrinjavanje animalnog otpada i nedostatak preciznih podzakonskih rješenja u pogledu zbrinjavanja opasnog otpada	Nezadovoljstvo privrednih subjekata postupanjem nadležnog inspekcijuskog organa jer ne ispunjavaju sve firme podjednako zakonske obaveze, te samim tim nemaju jednak tretman na tržištu rada	
	Određeni broj privrednih subjekata ne dostavlja izvještaje (iako su obavezni da dostavljaju polugodišnji izvještaj, oko 30 % njih ne ispunjava ovu obavezu) radi redovnog ažuriranja Registra ispuštanja i prijenosa onečišćivača za prethodnu godinu		
Preporuke	Pristupiti izmjeni postojećih i usvajanju novih propisa koji se odnose na izdavanje okolinskih dozvola, odnosno donijeti pravilnik o izmjenama Pravilnika o izdavanju okolinskih dozvola, donijeti novi zakon o zaštiti okoliša na nivou Federacije BiH i podzakonske propise u vezi s posebnim vrstama otpada, kao i zbrinjavanjem opasnog otpada, te pristupiti njihovom usklađivanju s direktivama EU	Nadležni inspekcijски organi treba da redovno kontroliraju sve privredne subjekte koji imaju okolinsku dozvolu u pogledu ispunjavanja zakonom propisanih obaveza	Nevladine organizacije treba više da djeluju u oblasti okoliša i na taj način da doprinesu većem razvijanju svijesti stanovništva o zaštiti okoliša
	Sankcionirati privredne subjekte koji ne izvještavaju redovno nadležno kantonalno ministarstvo		

2.4. Kanton 10 (Livno)

Kanton 10 (Livno) spada u grupu kantona koji nemaju donesen zakon u oblasti zaštite okoliša, te se shodno navedenom primjenjuje Zakon o zaštiti okoliša donesen na nivou Federacije BiH. Osim zakona, u primjeni su Pravilnik o pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu ("Službeni glasnik HBŽ", br. 7/05 i 12/08) i Pravilnik o rokovima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za pogone i postrojenja koji imaju okolinsku dozvolu izdanu prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša ("Službeni glasnik HBŽ", broj 7/07). Što se tiče Pravilnika o pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu, on je usklađen s federalnim pravilnikom po pitanju standarda propisanih zakonom, na način da je donji prag propisan federalnim pravilnikom, a gornji prag kantonalnim pravilnikom, s ciljem prevazilaženja problema nadležnosti prilikom podnošenja zahtjeva. Pravilnik o rokovima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za pogone i postrojenja koji imaju okolinsku dozvolu izdanu prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša nije usklađen s federalnim pravilnicima, a razlog za to je što je krajnji rok za podnošenje zahtjeva propisan navedenim kantonalnim pravilnikom bio 2007. godina, dok je rok propisan federalnim pravilnikom 2011. godina. Ministarstvo graditeljstva, obnove, prostornog uređenja i zaštite okoliša u ovom kantonu provodi postupak izdavanja okolinske dozvole.

U ovom ministarstvu, na poslovima izdavanja okolinske dozvole radi jedna osoba. Ovo ministarstvo godišnje izda od pet do sedam okolinskih dozvola. U dosadašnjem radu nije uložena niti jedna žalba na izdata rješenja o okolinskim dozvolama. Rok za izdavanje okolinske dozvole je 120 dana, što je u skladu s federalnim zakonom. Inspekcijski nadzor u Kantonu 10 (Livno) obavlja Kantonalna uprava za inspekcijske poslove, u kojoj radi jedan inspektor za zaštitu okoliša.

Kao i u većini ostalih kantona, U Kantonu 10 identificiran je problem nedostatka ljudskih resursa, što se ogleda u činjenici da samo jedna osoba radi u navedenom sektoru. Veliki problem je neusklađenost zakonskih odredbi i pravilnika, tj. standarda propisanih zakonom, te mogućnost njihove primjene i provođenja na terenu, zatim izostanak koordinacije s općinskim službama u smislu čestog zaprimanja zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole kada je investitor već pribavio lokacijsku i građevinsku dozvolu poslije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša u Federaciji BiH. S ciljem poboljšanja koordinacije s općinskim službama, nadležno kantonalno ministarstvo je nakon stupanja na snagu seta okolišnih propisa u Federaciji BiH uputilo općinskim službama uputstvo kojim je predviđeno da se investitor, prije pribavljanja navedenih dozvola, može obratiti ministarstvu upitom o potrebi dobivanja okolinske dozvole. Problemi koji su identificirani među privrednim subjektima u ovom kantonu povezani su s izostajanjem adekvatne saradnje, razmjene informacija i koordinacije svih zainteresiranih strana u procesu izdavanja, primjene i nadgledanja okolinskih dozvola. Naglašen je problem izostanka adekvatne saradnje nadležnog kantonalnog ministarstva i inspekcijskih službi u vezi s primjenom postojećih okolinskih dozvola. Ključni razlog za lošu saradnju i koordinaciju svih zainteresiranih strana je nedostatak kadrova u kantonalnom ministarstvu, te činjenica da do prije godinu dana u ovom kantonu nije bilo ni inspektora za zaštitu okoliša. U posljednjih godinu dana, pojačan je inspekcijski nadzor, broj zahtjeva znatno je povećan i vrši se kontrola propisanih mjera okolinskom dozvolom.

	Institucije	Privredni subjekti	Ostali subjekti (NVO, javnost itd.)
Osnovni problemi i neusklađenost s federalnim propisom	Nedostatak ljudskih resursa, što se ogleda u činjenici da samo jedna osoba radi u navedenom sektoru	Izostanak adekvatne saradnje, razmjene informacija i koordinacije svih zainteresiranih strana u procesu izdavanja, primjene i nadgledanja okolinskih dozvola	
	Neusklađenost zakonskih odredbi i pravilnika, tj. standarda propisanih zakonom, te mogućnost njihove primjene i provođenja na terenu	Izostanak adekvatne saradnje nadležnog kantonalnog ministarstva i inspeksijskih službi u vezi s primjenom postojećih okolinskih dozvola	
	Izostanak koordinacije s općinskim službama u smislu čestog zaprimanja zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole kada je investitor već pribavio lokacijsku i građevinsku dozvolu poslije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša u Federaciji BiH		
Preporuke	Raditi na povećanju broja stručnog osoblja	Raditi na uspostavljanju efikasnijeg sistema koordinacije i saradnje	Nevladine organizacije treba više da djeluju u oblasti okoliša i na taj način da doprinesu većem razvijanju svijesti stanovništva o zaštiti okoliša
	Raditi na harmonizaciji zakonskih i podzakonskih akata	Nadležni inspeksijski organi treba redovno da kontroliraju sve privredne subjekte koji imaju okolinsku dozvolu u pogledu ispunjavanja zakonom propisanih obaveza i da o tome izvještavaju Ministarstvo	
	Uspostaviti bolju koordinaciju s općinskim službama		

2.5. Bosansko-podrinjski kanton – Goražde

U Bosansko-podrinjskom kantonu oblast zaštite okoliša uređena je Zakonom o zaštiti okoliša (“Službene novine BPK Goražde”, br. 5/05, 11/10 i 8/11) i Pravilnikom o pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu (“Službene novine BPK Goražde”, br. 1/05, 11/06 i 2/13).

Navedenim kantonalnim zakonom utvrđeno je da Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline Bosansko-podrinjskog kantona odlučuje o izradi studije o procjeni uticaja na okoliš, što je u koliziji sa Zakonom o zaštiti okoliša donesenim na nivou Federacije BiH, kojim je utvrđeno da Federalno ministarstvo okoliša i turizma odlučuje o izradi studije o procjeni uticaja na okoliš, a izrađuju je stručne institucije koje ovlasti Ministarstvo. Iako su navedeni akti u koliziji, što je neophodno uskladiti, do sada u praksi nije zabilježen nijedan slučaj postupanja kantonalnog ministarstva po ovom pitanju, s obzirom na to da se studija o procjeni uticaja na okoliš izrađuje samo za velike pogone i postrojenja koji su u nadležnosti federalnog ministarstva. U ovom kantonu, Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline nadležno je za izdavanje okolinske dozvole. Odredbama navedenog zakona definirani su: okolinska dozvola, sadržaj zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole, sadržaj okolinske dozvole i rokovi za njeno izdavanje. Nadležno ministarstvo izdaje okolinsku dozvolu u roku od 120 dana od dana podnošenja zahtjeva, kao što je regulirano federalnim zakonom. U nadležnom ministarstvu na poslovima izdavanja okolinske dozvole trenutno radi jedna osoba.

U zavisnosti od godine, nadležno ministarstvo izdalo je sljedeći broj okolinskih dozvola:

- u 2010. godini izdato je pet okolinskih dozvola i jedna dozvola za upravljanje otpadom,
- u 2011. godini izdate su dvije okolinske dozvole i jedna dozvola za upravljanje otpadom,
- u 2012. godini izdate su dvije okolinske dozvole,
- u 2013. godini izdato je deset okolinskih dozvola,
- u 2014. godini izdato je devet okolinskih dozvola i
- u 2015. godini izdate su tri okolinske dozvole.

U dosadašnjem radu navedeno ministarstvo nije zaprimilo niti jednu žalbu na izdata rješenja. Poslove inspeksijskog nadzora u oblasti zaštite okoliša u ovom kantonu vrši kantonalna uprava za inspeksijske poslove. U navedenoj upravi trenutno radi jedan inspektor na poslovima zaštite okoliša. Problemi s kojima se susreće ovo ministarstvo su neusklađenost kantonalnih s federalnim propisima i nedovoljan broj kadrova koji rade na poslovima izdavanja okolinskih dozvola. Zahtjevi podneseni za izdavanje okolinskih dozvola često su nepotpuni, odnosno uz zahtjev često ne bude priložena sva dokumentacija propisana zakonom, što zahtjeva dodatni angažman zaposlenih koji, u takvim situacijama, moraju da traže dopunu potrebne dokumentacije u određenom roku. Kada je riječ o dokumentaciji, najčešće nedostaju plan upravljanja otpadom, mjere za sprečavanje emisija, neadekvatan monitoring i sl.

Problemi s kojima se susreću privredni subjekti u ovom kantonu su nemogućnost ispunjavanja niza zahtjeva iz okolinske dozvole u veoma kratkim rokovima, što oni u većini slučajeva ne mogu finansijski podnijeti, a od države nemaju nikakvih podsticaja za ispunjavanje propisanih zahtjeva iz okolinske dozvole, te nedovoljan broj educiranog kadra u privrednim subjektima koji bi se bavio samo ovom problematikom.²³

---

23 Vidjeti više: Izvještaj nevladinih organizacija o monitoringu okolišnog učinka industrija u Federaciji BiH, Joint Action For Green Industry – Zajednička akcija za ozelenjavanje industrije (Program IPA 2008), str. 22-23, Sarajevo, 2012. godina.

	Institucije	Privredni subjekti	Ostali subjekti (NVO, javnost itd.)
Osnovni problemi i neusklađenost s federalnim propisom	Neusklađenost kantonalnih s federalnim propisima u oblasti zaštite okoliša	Nemogućnost ispunjavanja niza zahtjeva iz okolinske dozvole u veoma kratkim rokovima, što oni u većini slučajeva ne mogu finansijski podnijeti, a od države nema nikakvih podsticaja za ispunjavanje propisanih zahtjeva iz okolinske dozvole	
	Nedovoljan broj kadrova koji rade na poslovima izdavanja okolinskih dozvola (trenutno jedna osoba radi na ovim poslovima)	Nedovoljan broj educiranog kadra u privrednim subjektima koji bi se bavio samo ovom problematikom	
	Uz zahtjeve podnesene za izdavanje okolinskih dozvola nije priložena sva dokumentacija propisana zakonom		
Preporuke	Raditi na vertikalnoj harmonizaciji kantonalnih i federalnih propisa, s ciljem njihovog usklađivanja	Putem stručnih seminara i edukacija upoznati privredne subjekte s mogućnošću ostvarivanja određenih podsticaja (npr. podnošenjem aplikacija Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH)	Nevladine organizacije treba više da djeluju u oblasti okoliša i da na taj način doprinesu većem razvijanju svijesti stanovništva o zaštiti okoliša
	Raditi na povećanju broja stručnog osoblja koje radi na poslovima izdavanja okolinskih dozvola u nadležnom ministarstvu	Raditi na edukaciji privrednih subjekata/ operatera putem stručnih seminara i radionica te ih na taj način upoznati sa zakonskim propisima koji ih obavezuju	

2.6. Srednjobosanski kanton

U Srednjobosanskom kantonu relevantni propisi u ovoj oblasti su: Zakon o zaštiti okoliša (“Službene novine SBK”, broj 4/05), Pravilnik o pogonima i postrojenjima koja obavezno moraju imati okolinsku dozvolu (“Službene novine SBK”, broj 5/06) i Pravilnik o rokovima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za pogone i postrojenja s okolinskom dozvolom izdatom prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša (“Službene novine SBK”, broj 7/06). Nadležno ministarstvo za oblast okoliša u ovom kantonu je Ministarstvo prostornog uređenja, građenja, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova. Zakonom o zaštiti okoliša u Srednjobosanskom kantonu utvrđena je općinska nadležnost u postupku izdavanja okolinskih dozvola za određena postrojenja, što predstavlja specifičnost u odnosu na ostale kantone. Za izdavanje okolinskih dozvola na općinskom nivou nadležna je Služba za urbanizam.

Činjenica da je Ustavom Federacije BiH pitanje zaštite okoliša podijeljena nadležnost između federalne i kantonalne vlasti, a Zakonom o zaštiti okoliša Srednjobosanskog kantona nadležnost za izdavanje okolinskih dozvola podijeljena je između kantonalnog ministarstva i općinske službe u odnosu na vrstu pogona i postrojenja, navodi nas na zaključak da je navedeni kantonalni zakon u koliziji s federalnim propisima te je samim tim neustavan. Na izdavanju okolinskih dozvola u nadležnom ministarstvu ovog kantona rade dvije osobe. Rok za izdavanje okolinske dozvole u ovom kantonu je 60 dana od dana podnošenja zahtjeva. Na godišnjem nivou ministarstvo izda oko 20 okolinskih dozvola, a zaprimi od pet do deset žalbi.

Veliki problem u ovom kantonu predstavlja neadekvatan inspeksijski nadzor. Naime, u kantonu je samo jedan kantonalni inspektor za zaštitu okoliša koji nadgleda provođenje mjera iz okolinskih dozvola. Navedeni kanton nema izdvojen inspektorat odnosno upravu za inspeksijske poslove, te inspektor za zaštitu okoliša djeluje pri ministarstvu. Također, problem su i nedovoljan broj kadrova koji rade u resornom ministarstvu u oblasti okoliša, te neusklađenost Zakona s prostorno-planskom dokumentacijom i nedovoljno precizni podzakonski akti.

Privredni subjekti i u ovom kantonu susreću se s nizom poteškoća prilikom ispunjavanja zahtjeva iz okolinske dozvole, koje je teško finansijski podnijeti, a država ne pruža nikakav podsticaj za ovu svrhu. Sljedeći u nizu problema s kojim se ovaj kanton susreće jesu nedovoljno jasne mjere propisane okolinskom dozvolom, što stvara dodatnu konfuziju i otežava operaterima provođenje. Generalna zamjerka predstavnika privrednih subjekata iz ovog kantona je nedovoljan angažman nadležnih institucija u pogledu edukacije i podsticaja.²⁴

---

24 Vidjeti više: Izvještaj nevladinih organizacija o monitoringu okolišnog učinka industrija u Federaciji BiH, Joint Action For Green Industry – Zajednička akcija za ozelenjavanje industrije (Program IPA 2008), str. 23-24, Sarajevo, 2012. godina.

	Institucije	Privredni subjekti	Ostali subjekti (NVO, javnost itd.)
Osnovni problemi i neusklađenost s federalnim propisom	Neadekvatan inspeksijski nadzor, jer je u kantonu samo jedan kantonalni inspektor za zaštitu okoliša koji nadgleda provođenje mjera iz okolinskih dozvola. Navedeni kanton nema izdvojen inspektorat odnosno upravu za inspeksijske poslove (kao što je slučaj u ostalim kantonima), te okolišni inspektor djeluje pri ministarstvu	Finansijsko opterećenje prilikom ispunjavanja zahtjeva iz okolinske dozvole, za koje država ne pruža nikakav podsticaj	
	Nedovoljan broj kadrova koji rade u resornom ministarstvu u oblasti okoliša	Nedovoljno jasne mjere propisane okolinskom dozvolom, što stvara dodatnu konfuziju i otežava operaterima provođenje	
	Neusklađenost kantonalnog zakona s prostorno-planskom dokumentacijom i nedovoljno precizni podzakonski akti	Nedovoljna briga nadležnih institucija za edukaciju i podsticaje	
Preporuke	Pristupiti harmonizaciji akata na horizontalnoj osnovi, na način da se kantonalnim propisom predvidi osnivanje uprave za inspeksijske poslove na nivou kantona s ciljem adekvatnijeg inspeksijskog nadzora	Putem stručnih seminara i edukacija upoznati privredne subjekte s mogućnošću ostvarivanja određenih podsticaja (npr. podnošenjem aplikacije Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH)	Nevladine organizacije treba više da djeluju u oblasti okoliša i da na taj način doprinesu većem razvijanju svijesti stanovništva o zaštiti okoliša
	Raditi na povećanju broja stručnog osoblja koje radi na izdavanju okolinskih dozvola u nadležnom ministarstvu	Detaljnije razraditi mjere propisane okolinskom dozvolom u cilju što lakše realizacije naloženih mjera	
	Raditi na usklađivanju prostorno-planske dokumentacije sa zakonskim i podzakonskim aktima, kao i federalnim propisima, s ciljem njihovog usklađivanja		

2.7. Tuzlanski kanton

U Tuzlanskom kantonu oblast okoliša bila je regulirana Zakonom o zaštiti okoliša ("Službene novine TK", br. 6/98 i 15/00), koji je prestao da važi donošenjem Zakona o prestanku važenja zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine TK", br. 14/11), dok je u primjeni Pravilnik o izdavanju okolinske dozvole za pogone i postorojenja i druge planirane aktivnosti koji mogu imati značajan uticaj na okoliš ("Službene novine TK", br. 3/05 i 9/07). Skupština Tuzlanskog kantona, na prijedlog Vlade ovog kantona, donijela je 2015. godine Odluku o usvajanju Kantonalnog plana zaštite okoliša Tuzlanskog kantona 2015.-2020.

Nadležno ministarstvo u Tuzlanskom kantonu za ovu oblast je Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša, koje izdaje okolinske dozvole za pogone i postrojenja. Pravilnikom o izdavanju okolinske dozvole za pogone i postrojenja i druge planirane aktivnosti koji mogu imati značajan uticaj na okoliš propisana je procedura podnošenja zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole, kao i njegov sadržaj, dok su mjere inspeksijskog nadzora propisane federalnim Zakonom o zaštiti okoliša i Zakonom o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine.

U ovom ministarstvu na poslovima izdavanja okolinskih dozvola trenutno rade tri državna službenika. Ministarstvo je tokom 2010. godine izdalo 38 okolinskih dozvola, 2011. godine 44 okolinske dozvole, u 2012. godini 63 okolinske dozvole, u 2013. godini 42, u 2014. godine 66 i u 2015. godini 49 okolinskih dozvola. Ministarstvo godišnje zaprimi po jednu žalbu na rješenja o izdatim okolinskim dozvolama koje je izdalo. Rok za izdavanje okolinske dozvole u ovom kantonu je 120 dana od dana podnošenja zahtjeva, kao što je utvrđeno federalnim zakonom, s tim da je u Tuzlanskom kantonu praksa da se okolinske dozvole izdaju u roku od 30 dana od dana kompletiranja zahtjeva.

Inspeksijski nadzor u Tuzlanskom kantonu obavlja Kantonalna uprava za inspeksijske poslove, u kojoj radi jedan inspektor za zaštitu okoliša. Ključni problemi u radu ovog ministarstva su predug zakonski rok za održavanje javne rasprave u postupku izdavanja okolinske dozvole (koji traje 30 dana), te dug i složen postupak pribavljanja vodnih akata za podnosiocima zahtjeva.

Postoji potreba za harmonizacijom postupaka, procedura, izgleda i sadržaja okolinskih dozvola i na kantonalnom i na federalnom nivou, te jasnijim i konkretnijim podzakonskim aktima. Privredni subjekti u ovom kantonu nemaju dovoljan broj osposobljenog osoblja za obavljanje zadataka propisanih okolinskom dozvolom, te je nedovoljna komunikacija između kantonalnih i federalnih inspekcija i nadležnog ministarstava za okoliš.²⁵

---

25 Vidjeti više: Izvještaj nevladinih organizacija o monitoringu okolišnog učinka industrija u Federaciji BiH, JOINT ACTION FOR GREEN INDUSTRY – Zajednička akcija za ozelenjavanje industrije (Program IPA 2008), str. 24-25, Sarajevo, 2012. godina.

	Institucije	Privredni subjekti	Ostali subjekti (NVO, javnost itd.)
Osnovni problemi i neusklađenost s federalnim propisom	Predug zakonski rok za održavanje javne rasprave u postupku izdavanja okolinske dozvole (koji traje 30 dana)	Privredni subjekti u ovom kantonu nemaju dovoljan broj osposobljenog osoblja za obavljanje zadataka propisanih okolinskom dozvolom	
	Dug i složen postupak pribavljanja vodnih akata za podnosiocima zahtjeva	Nedovoljna komunikacija između kantonalnih i federalnih inspekcija i nadležnog ministarstava za okoliš	
	Postoji potreba za harmonizacijom postupaka, procedura, izgleda i sadržaja okolinskih dozvola i na kantonalnom i na federalnom nivou, te jasnijim i konkretnijim podzakonskim aktima		
Preporuke	Preispitati okolnosti u vezi s predviđenim rokom za održavanje javne rasprave i da li postoji osnovani razlog za njegovo skraćivanje	Raditi na povećanju broja stručnog osoblja u privrednim subjektima (osposobljavati ih putem stručnih edukacija), te određenim podsticajima nadležnih organa omogućiti zapošljavanje mladih kadrova	Nevladine organizacije treba više da djeluju u oblasti okoliša i da na taj način doprinesu većem razvijanju svijesti stanovništva o zaštiti okoliša
	Preduzeti aktivnosti u pravcu predlaganja novih rješenja s ciljem iznalaženja mogućnosti za skraćivanje navedenog roka za pribavljanje vodnih akata	Uspostaviti bolje mehanizme koordinacije i saradnje održavanjem redovnih sastanaka i izvještavanjem.	
	Pristupiti harmonizaciji akata na horizontalnoj i vertikalnoj osnovi po pitanju procedura te unifikacije okolinskih dozvola, te pristupiti donošenju novih podzakonskih akata		

2.8. Kanton Sarajevo

U Kantonu Sarajevo primjenjuje se Zakon o zaštiti okoliša Federacije BiH jer nije usvojen kantonalni zakon u oblasti okoliša te je navedena problematika, osim navedenim zakonom, regulirana podzakonskim aktima, i to: Pravilnikom o pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu ("Službene novine KS", broj 8/11) i Pravilnik o rokovima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za pogone i postrojenja koja imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine KS", broj 9/10).

Zakonom o zaštiti okoliša Federacije BiH utvrđene su nadležnosti Federacije i kantona, te u Kantonu Sarajevo nije bilo potrebe za donošenjem kantonalnog zakona o zaštiti okoliša. Federalnim Pravilnikom o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu utvrđena je federalna nadležnost u izdavanju okolinskih dozvola, s tim da je tim pravilnikom utvrđena i kantonalna nadležnost za izdavanje okolinskih dozvola za određene pogone i postrojenja, kao i za pogone i postrojenja koji nisu navedeni u tom pravilniku. Stoga je donesen navedeni kantonalni pravilnik. Prilikom propisivanja mjera prevencije i kontrole zagađenja komponenti okoliša okolinskim dozvolama, te graničnih vrijednosti zagađujućih materija i nivoa buke, kao i učestalosti provođenja monitoringa, ovo ministarstvo uglavnom koristi federalne propise.

S obzirom na posebne probleme Kantona u utvđivanju mjera prevencije i kontrole zagađenja u okolinskim dozvolama, ovo ministarstvo koristi uglavnom federalne propise. Kada je u pitanju zaštita zraka, prilikom izdavanja okolinskih dozvola koriste se federalni Zakon o zaštiti zraka²⁶ i sljedeći podzakonski akti: Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije u zrak iz postrojenja za sagorijevanje²⁷, Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u zrak²⁸, Pravilnik o monitoringu zagađujućih materija u zrak²⁹ i Pravilnik o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka³⁰. U slučaju zaštite voda, koriste se Zakon o vodama³¹, Uredba o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije³² i Pravilnik o sadržaju, obliku, uslovima, načinu izdavanja i čuvanja vodnih akata.³³ Za zaštitu od buke koristi se Zakon o zaštiti od buke³⁴, a što se tiče otpada Zakon o upravljanju otpadom³⁵, Uredba o selektivnom prikupljanju, pakovanju i označavanju otpada³⁶ i Pravilnik o kategorijama otpada sa listama³⁷.

Ukoliko problematika nije adekvatno regulirana federalnim propisima, koriste se i drugi doneseni kantonalni propisi iz ove oblasti.

---

26 Zakon o zaštiti zraka ("Službene novine FBiH", br. 33/03 i 4/10).

27 Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije u zrak iz postrojenja za sagorijevanje ("Službene novine FBiH", broj 3/13).

28 Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u zrak ("Službene novine FBiH", broj 12/05).

29 Pravilnik o monitoringu zagađujućih materija u zrak ("Službene novine FBiH", br. 9/14 i 12/15).

30 Pravilnik o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka ("Službene novine FBiH", broj 1/12).

31 Zakon o vodama ("Službene novine FBiH", broj 70/06).

32 Uredba o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije ("Službene novine FBiH", br. 101/15 i 1/16).

33 Pravilnik o sadržaju, obliku, uslovima, načinu izdavanja i čuvanja vodnih akata ("Službene novine FBiH", broj 31/15).

34 Zakon o zaštiti od buke ("Službene novine FBiH", broj 110/12).

35 Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", br. 33/03 i 72/09).

36 Uredba o selektivnom prikupljanju, pakovanju i označavanju otpada ("Službene novine FBiH", broj 38/06).

37 Pravilnik o kategorijama otpada sa listama ("Službene novine FBiH", broj 9/05).

Budući da je u Kantonu Sarajevo naročito izražen problem zagađenja zraka, doneseni su i kantonalni propisi u ovoj oblasti, tako da se uz federalne primijenjuju i sljedeći propisi: Odluka o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo³⁸, Odluka o donošenju Akcionog plana za smanjenje emisije čestičnih tvari u zrak na području Kantona Sarajevo³⁹ i Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo⁴⁰. Zbog potrebe detaljnijeg reguliranja određenih pitanja iz oblasti zaštite od buke, donesen je Zakon o zaštiti od buke⁴¹.

Nadležno ministarstvo u ovom kantonu je Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, u čijoj nadležnosti je ova oblast. Na poslovima izdavanja okolinskih dozvola u Sektoru za zaštitu okoliša Ministarstva prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo rade dva državna službenika. Broj izdatih okolinskih dozvola u ovom ministarstvu varira iz godine u godinu, tako da u toku jedne godine prosječno bude izdato 35 dozvola.

Kantonalna ministarstva su prvostepeni organ. Žalba se uvijek predaje prvostepenom organu, koji može poništiti, ukinuti ili preinačiti rješenje. Ako prvostepeni organ ne postupa po žalbi, prosljeđuje je drugostepenom organu ukoliko je žalba pravovremena, dopuštena i izjavljena od ovlaštenog lica. Svi kantoni prosljeđuju žalbe Federalnom ministarstvu, osim Zapadnohercegovačkog i Hercegovačko-neretvanskog kantona, u kojima su kantonalne vlade drugostepeni organ. Do sada su uložene tri žalbe na rješenja ovog ministarstva, koje su proslijeđene resornom Federalnom ministarstvu. Rok za izdavanje okolinske dozvole je 120 dana od dana podnošenja zahtjeva, u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša. Okvirni rok za rješavanje zahtjeva uveliko zavisi od zaprimljenog predmeta i kompletiranosti dokumentacije, vrste djelatnosti i trajanja procedure uključivanja javnosti. S obzirom na navedeno, okvirni rok za izdavanje je između 60 do 100 dana.

Na poslovima inspekcijskog nadzora u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove radi jedan inspektor za zaštitu okoliša, a 3. 10. 2016. godine počeo je da radi još jedan inspektor za zaštitu okoliša. Dakle, u Kantonu Sarajevu inspekcijски nadzor obavljaju dva inspektora za zaštitu okoliša.

Problemi s kojima se ovo ministarstvo susreće u radu prilikom izdavanja okolinskih dozvola su: nizak kvalitet podnesenih zahtjeva, iako u formalnoppravnom smislu zahtjevi sadrže sve elemente propisane zakonom, nedostaju relevantni podaci o uticajima zahvata na okoliš, te su osobe koje vode postupak često prisiljene da traže dopunu zahtjeva konkretnim podacima; problem predstavlja pribavljanje prethodnih vodnih saglasnosti, koje su uslov za dobivanje okolinske dozvole, te kontradiktorna rješenja i nepravilnosti iz federalnog Zakona o zaštiti okoliša u smislu identičnih procedura pri izdavanju nove okolinske dozvole, kao i njenoj obnovi; izostanak navođenja situacija u kojima se dozvola ne može izdati; usklađenost propisa u oblasti voda i prostornog uređenja, kao i dokazivanje usklađenosti namjeravanog zahvata u odnosu na važeću prostorno-plansku dokumentaciju, jer je to jedan od najbitnijih uslova za otpočinjanje rješavanja zahtjeva nakon njegovog podnošenja.

Prije svega, kontradiktornost se odnosi na način izdavanja okolinske dozvole pogonima i postrojenjima kojima je istekao rok važenja okolinske dozvole (reizdavanje dozvole). Naime, zakonom je predviđen isti postupak, ali i sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole kao da se radi o

---

38 Odluka o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine KS", broj 23/16).

39 Odluka o donošenju Akcionog plana za smanjenje emisije čestičnih tvari u zrak na području Kantona Sarajevo ("Službene novine KS", broj 16/13).

40 Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine KS", br. 3/14 i 51/15).

41 Zakon o zaštiti od buke ("Službene novine KS", broj 23/16).

novom pogonu i postrojenju. Isti je slučaj i s privrednim subjektima koji su iz različitih razloga propustili da dobiju okolinsku dozvolu (propust općinskih organa da utvrde obavezu pribavljanja ili promjena pragova u Pravilniku o pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu).

Što se tiče utvrđivanja usklađenosti planiranog zahvata u prostoru s prostorno-planskom dokumentacijom, problem je u tome što investitor ne dostavlja validan dokaz, te je u većini slučajeva potrebno tražiti mišljenje, odnosno izvod iz prostornog plana, od Zavoda za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, što podrazumijeva pribavljanje dodatne dokumentacije (npr. ažurne geodetske podloge s ucrtanim zahvatom planirane gradnje) i produženje roka za izdavanje dozvole (nekada se čeka na odgovor Zavoda i po mjesec dana).

S obzirom na nerazvijenu svijest o važnosti, određenim privrednim subjektima u ovom kantonu okolinska dozvola predstavlja opterećenje, dok subjekti s povećanom odgovornošću smatraju to korisnim instrumentom u cilju smanjenja negativnog uticaja na okoliš.⁴² Problem s kojim se privredni subjekti susreću je i to što se traži zahtjevna dokumentacija za izdavanje okolinske dozvole, koju moraju dostaviti dva puta ako je u postupku izdavanja okolinske dozvole neophodno i izdavanje vodnog akta.

	Institucije	Privredni subjekti	Ostali subjekti (NVO, javnost itd.)
Osnovni problemi i neusklađenost s federalnim propisom	Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo u postupku izdavanja okolinskih dozvola susreće se s niskim kvalitetom podnesenih zahtjeva, kojima iako u formalnopravnom smislu sadrže sve elemente propisane zakonom, nedostaju relevantni podaci o uticajima zahvata na okoliš, te su osobe koje vode postupke često prisiljene da traže dopunu zahtjeva konkretnim podacima	S obzirom na nerazvijenu svijest o važnosti, određenim privrednim subjektima u ovom kantonu okolinska dozvola predstavlja opterećenje, dok subjekti s povećanom odgovornošću smatraju to korisnim instrumentom u cilju smanjenja negativnog uticaja na okoliš	
	Problem predstavlja pribavljanje prethodnih vodnih saglasnosti, koje su uslov za dobivanje okolinske dozvole	Problem s kojim se privredni subjekti susreću je i to što se traži zahtjevna dokumentacija za izdavanje okolinske dozvole, koju moraju dostaviti dva puta ako je u postupku izdavanja okolinske dozvole neophodno i izdavanje vodnog akta.	

⁴² Vidjeti više: Izvještaj nevladinih organizacija o monitoringu okolišnog učinka industrija u Federaciji BiH, Joint Action For Green Industry – Zajednička akcija za ozelenjavanje industrije (Program IPA 2008), str. 25-27, Sarajevo, 2012. godina.

	Kontradiktorna rješenja i nepravilnosti iz federalnog Zakona o zaštiti okoliša u smislu identičnih procedura pri izdavanju nove okolinske dozvole, kao i njenoj obnovi, izostanak navođenja situacija u kojima se dozvola ne može izdati		
	Usklađenost propisa u oblasti voda i prostornog uređenja, kao i dokazivanje usklađenosti namjeravanog zahvata u odnosu na važeću prostorno-plansku dokumentaciju, jer je to jedan od najbitnijih uslova za otpočinjanje rješavanja zahtjeva nakon njegovog podnošenja		
Preporuke	Raditi na edukaciji privrednih subjekata/operatora putem stručnih seminara i radionica, te ih na taj način upoznati sa zakonskim propisima koji ih obavezuju kada je u pitanju postupak izdavanja okolinske dozvole		Nevladine organizacije treba više da djeluju u oblasti okoliša te da na taj način doprinesu većem razvijanju svijesti stanovništva o zaštiti okoliša
	Neophodno je novim federalnim zakonom otkloniti postojeća kontradiktorna rješenja, te uvesti institute obnove okolinske dozvole, kao i izmijeniti postojeće podzakonske akte u smislu promjena postojećih pragova utvrđenih Pravilnikom, kako bi se i drugim subjektima nametnula obaveza pribavljanja okolinske dozvole		

2.9 Zapadnohercegovački kanton

Oblast zaštite okoliša u ovom kantonu regulirana je Zakonom o zaštiti okoliša (“Službene novine ZHK”, broj 8/13) i Pravilnikom o pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu (“Službene novine ZHK”, broj 2/06).

Nadležno ministarstvo za ovu oblast u Zapadnohercegovačkom kantonu je Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša. Navedenim zakonom određeni su sadržaj zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole i sadržaj okolinske dozvole, a posebnim zakonom predviđeno je osnivanje Fonda za zaštitu okoliša, s ciljem finansiranja ove oblasti.

U Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša ovog kantona radi jedna osoba na poslovima izdavanja okolinskih dozvola, koja je ujedno pomoćnik ministra za zaštitu okoliša i jedina zaposlena u Sektoru za zaštitu okoliša. Ministarstvo godišnje u prosjeku izda od tri do deset okolinskih dozvola i do sada nije zaprimilo nijednu žalbu, s tim da je u ovom kantonu utvrđeno da se na rješenja o izdatim okolinskim dozvolama samo može pokrenuti upravni spor na Kantonalnom sudu. Iz navedenog proizlazi da propisi doneseni u ovom kantonu nisu usklađeni s federalnim propisima, jer su nadležni u ovom kantonu svoju kantonalu vladu proglasili drugostepenim organom (iako je zakonom na nivou Federacije BiH propisano da je kao drugostepeni organ jedino nadležno Federalno ministarstvo za zaštitu okoliša i turizma), kako bi izbjegli postupanje nadležnog organa po žalbi.

Rok za izdavanje okolinske dozvole u ovom kantonu utvrđen kantonalnim zakonom je 90 dana od dana podnošenja zahtjeva, što također nije u skladu s federalnim zakonom, dok je rok važenja izdate dozvole pet godina. Poslove inspekcijskog nadzora u ovom kantonu trebalo bi da obavlja Kantonalna uprava za inspekcijske poslove, s tim da u navedenoj upravi trenutno nije popunjeno mjesto kantonalnog inspektora za zaštitu okoliša, što predstavlja veliki problem u radu. Federalna inspekcija kontrolira pogone i postrojenja iz svoje nadležnosti, odnosno okolinske dozvole koje izdaje Federalno ministarstvo okoliša i turizma. Kantonalna inspekcija trebalo bi da kontrolira pogone i postrojenja za koje okolinske dozvole izdaje kantonalno ministarstvo, što u ovom kantonu nije moguće. Kako u ovom kantonu nije imenovan kantonalni inspektor, dolazimo do zaključka da nema ni adekvatnog inspekcijskog nadzora.

Najveći problemi s kojima se susreće ovaj kanton su slaba kontrola propisanih mjera za zaštitu okoliša i monitoringa propisanog okolinskom dozvolom. Naročito zaostaje kontrola planova aktivnosti, što izaziva velike probleme. Također, veliki problem predstavlja nedovoljan broj zaposlenih u Sektoru za zaštitu okoliša, u kojem trenutno radi jedan zaposleni i on nije u mogućnosti da stručno pokriva sve oblasti zaštite okoliša, kao i loša komunikacija i koordinacija sa Sektorom za vode. Probleme izaziva i nepostojanje informacionog sistema za pogone i postrojenja, jer se na kantonalnom nivou dostavljaju izvještaji u štampanom obliku pa je nemoguće raditi bilo kakvu analizu. Inspekcijски nadzor nije povezan sa Sektorom za zaštitu okoliša (s obzirom na to da ga nema) te nema ni koordinacije u radu.

Primjena propisanih odredaba iz okolinskih dozvola uveliko zavisi od svijesti vlasnika pogona. Većina njih smatra da nisu stvoreni zakonski preduslovi da bi se ispoštovalo ono što je naloženo okolinskom dozvolom.

U ovom kantonu, kao i u nizu drugih kantona, privredni subjekti susreću se s nedostatkom ljudskih i finansijskih resursa, te nedovoljnom saradnjom, razmjenom informacija i koordinacijom svih zainteresiranih strana u procesu izdavanja, primjene i nadgledanja okolinskih dozvola.

Također, nedovoljna je uključenost kantonalnih vlasti koje bi trebalo da pomognu privrednim subjektima u procesu izdavanja, primjene i kontrole okolinskih dozvola, te da osiguraju finansijska sredstava za ulaganje u bolje tehnologije i da uvedu jedinstven informacijski sistem.⁴³

	Institucije	Privredni subjekti	Ostali subjekti (NVO, javnost itd.)
Osnovni problemi i neusklađenost s federalnim propisom	Nepopunjeno mjesto kantonalnog inspektora za zaštitu okoliša, što je veliki problem u radu. Kako u ovom kantonu nije imenovan kantonalni inspektor, dolazimo do zaključka da nema ni adekvatnog inspeksijskog nadzora	Većina privrednih subjekata smatra da nisu stvoreni zakonski preduslovi da bi se ispoštovalo ono što je naloženo okolinskom dozvolom	
	Slaba kontrola propisanih mjera za zaštitu okoliša i monitoringa propisanog okolinskom dozvolom. Naročito zaostaje kontrola planova aktivnosti, što izaziva velike probleme	Nedostatak ljudskih i finansijskih resursa	
	Nedovoljan broj zaposlenih u Sektoru za zaštitu okoliša, u kojem trenutno radi jedan zaposleni i nije u mogućnosti da stručno pokriva sve oblasti okoliša	Nedovoljna saradnja, razmjena informacija i koordinacija svih zainteresiranih strana u procesu izdavanja, primjene i nadgledanja okolinskih dozvola	
	Loša komunikacija i koordinacija sa Sektorom za vode	Nedovoljna uključenost kantonalnih vlasti koje bi trebalo da pomognu privrednim subjektima u procesu izdavanja, primjene i nadzora okolinskih dozvola, te da osiguraju finansijska sredstava za ulaganje u bolje tehnologije i da uvedu jedinstven informacijski sistem	

43 Vidjeti više: Izvještaj nevladinih organizacija o monitoringu okolišnog učinka industrija u Federaciji BiH, Joint Action For Green Industry – Zajednička akcija za ozelenjavanje industrije (Program IPA 2008), str. 27-29, Sarajevo, 2012. godina.

	Nepostojanje informacijskog sistema za pogone i postrojenja, jer se na kantonalnom nivou dostavljaju izvještaji u štampanom obliku pa je nemoguće raditi bilo kakvu analizu		
	Inspeksijski nadzor nije povezan sa Sektorom za zaštitu okoliša (s obzirom na to da ga nema) te nema ni koordinacije u radu		
Preporuke	Neophodno je popuniti mjesto kantonalnog okolišnog inspektora. Kantonalna inspekcija trebalo bi da kontrolira pogone i postrojenja za koje okolinske dozvole izdaje kantonalno ministarstvo, što u ovom kantonu nije moguće	Raditi na povećanju broja stručnog osoblja u privrednim subjektima	Nevladine organizacije treba više da djeluju u oblasti okoliša i da na taj način doprinesu većem razvijanju svijesti stanovništva o zaštiti okoliša
	Jačati mehanizme kontrole propisanih mjera za zaštitu okoliša i monitoringa propisanog okolinskom dozvolom	Putem stručnih seminara i edukacija upoznati privredne subjekte s mogućnošću ostvarivanja određenih podsticaja (npr. podnošenjem aplikacije Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH)	
	Povećati broj stručnog osoblja u Sektoru za zaštitu okoliša nadležnog ministarstva prijemom novih zaposlenih	Raditi na uspostavljanju boljeg mehanizma saradnje između svih zainteresiranih subjekata, kao i na uspostavljanju informacijskog sistema za pogone i postrojenja s ciljem lakše komunikacije te praćenja savremenih tehnologija	
	Raditi na uspostavljanju boljeg mehanizma saradnje sa Sektorom za vode		
	Raditi na uspostavi informacijskog sistema za pogone i postrojenja u cilju dostavljanja redovnih izvještaja u elektronskom, a ne u štampanom obliku		
	Popunjavanjem upražnjenog mjesta inspektora za zaštitu okoliša bio bi uspostavljen i mehanizam koordinacije nadležnih organa		

2.10 Hercegovačko-neretvanski kanton

Oblast zaštite okoliša u Hercegovačko-neretvanskom kantonu regulirana je Zakonom o zaštiti okoliša Hercegovačko-neretvanskog kantona (“Narodne novine HNŽ”, broj 6/12), Pravilnikom o djelatnostima, pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu (“Narodne novine HNŽ”, broj 10/12) i Pravilnikom o uvjetima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za pogone i postrojenja koja imaju okolinsku dozvolu izdanu prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša (“Narodne novine HNŽ”, broj 10/12).

Nadležno ministarstvo za oblast okoliša u ovom kantonu je Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša Hercegovačko-neretvanskog kantona. Navedenim zakonom utvrđeni su: okolinska dozvola, zahtjev za podnošenje, postupak izdavanja, kao i sam sadržaj okolinske dozvole. Rok za izdavanje okolinske dozvole u ovom kantonu je 90 dana od dana podnošenja zahtjeva za njeno izdavanje i kraći je od roka propisanog federalnim zakonom, koji iznosi 120 dana od dana podnošenja zahtjeva.

U Sektoru za zaštitu prirode i okoliša nadležnog ministarstva ovog kantona rade četiri državna službenika na poslovima izdavanja okolinskih dozvola. U posljednjih pet godina godišnje je prosjeku izdato 33 okolinske dozvole. Također, prema podacima iz posljednjih pet godina, ministarstvo nadležno za oblast okoliša u ovom kantonu nije zaprimilo nijednu žalbu, s tim da je u ovom kantonu utvrđeno da se na rješenja o izdatim okolinskim dozvolama samo može pokrenuti upravni spor na kantonalnom sudu. Iz navedenog proizlazi da propisi doneseni u ovom kantonu nisu usklađeni s federalnim propisima, jer su nadležni u ovom kantonu svoju kantonalu vladu proglasili drugostepenim organom (iako je zakonom na nivou Federacije propisano da je kao drugostepeni organ jedino nadležno Federalno ministarstvo za zaštitu okoliša i turizma), kako bi izbjegli postupanje nadležnog organa po žalbi.

Kada je u pitanju nadzor, ovim zakonom predviđeno je da inspekcijski nadzor u ovom kantonu provode kantonalni inspektori za zaštitu okoliša i inspektori za zaštitu okoliša jedinica lokalne samouprave. U Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove trenutno rade dva inspektora za zaštitu okoliša koji djeluju po prijavama ili u incidentnim situacijama.

Problem s kojima se susreće ovaj kanton je i to što nije uspostavljen registar zagađivača na nivou kantona, te što operateri pogona i postrojenja neredovno izvještavaju ministarstvo o monitoringu emisija u okoliš. Vlasnici pogona i postrojenja u ovom kantonu suočavaju se s određenim finansijskim poteškoćama u radu prilikom ispunjavanja zahtjeva iz okolinske dozvole, a kao problem se nameće i to da nisu stvoreni preduslovi za zakonito poslovanje (nepostojanje sanitarnih deponija i nepostojanje selektivnog odlaganja i prikupljanja svih vrsta otpada). Određeni privredni subjekti suočavaju se s problemom nedosljedne primjene kazni i sankcija prema svim zagađivačima (u smislu da nemaju svi isti tretman)⁴⁴.

---

44 Vidjeti više: Izvještaj nevladinih organizacija o monitoringu okolišnog učinka industrija u Federaciji BiH, Joint Action For Green Industry – Zajednička akcija za ozelenjavanje industrije (Program IPA 2008), str. 29-31, Sarajevo, 2012. godina.

	Institucije	Privredni subjekti	Ostali subjekti (NVO, javnost itd.)
Osnovni problemi i neusklađenost s federalnim propisom	Nije uspostavljen registar zagađivača na nivou Hercegovačko-neretvanskog kantona	Vlasnici pogona i postrojenja u ovom kantonu suočavaju se s određenim finansijskim poteškoćama u radu prilikom ispunjavanja zahtjeva iz okolinske dozvole	
	Operateri pogona i postrojenja neredovno izvještavaju ministarstvo o monitoringu emisija u okoliš	Nisu stvoreni preduslovi za zakonito poslovanje (nepostojanje sanitarnih deponija i nepostojanje selektivnog odlaganja i prikupljanja svih vrsta otpada)	
		Određeni privredni subjekti suočavaju se s problemom nedosljedne primjene kazni i sankcija prema svim zagađivačima (u smislu da nemaju svi isti tretman)	
Preporuke	Uspostaviti Registar zagađivača na nivou ovog kantona	Putem stručnih seminara i edukacija upoznati privredne subjekte s mogućnošću ostvarivanja određenih podsticaja (npr. podnošenjem aplikacije Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH)	Nevladine organizacije treba više da djeluju u oblasti okoliša i da na taj način doprinesu većem razvijanju svijesti stanovništva o zaštiti okoliša
	Sankcionirati privredne subjekte koji ne izvještavaju redovno nadležno kantonalno ministarstvo	Pristupiti izmjeni postojećih i usvajanju novih podzakonskih propisa u vezi sa zbrinjavanjem opasnog otpada, kao i rješavanju problema sanitarnih deponija	
		Nadležni inspekcijski organi treba redovno da kontroliraju sve privredne subjekte koji imaju okolinsku dozvolu u pogledu ispunjavanja zakonom propisanih obaveza	

3. ENTITET REPUBLIKA SRPSKA

U nastavku ove analize predstavljen je institut okolinske dozvole u drugom entitetu Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj. Naime, institut okolinske dozvole zastupljen u Federaciji BiH reguliran je u entitetu Republika Srpska kao ekološka dozvola. U analizi su predstavljeni podaci koji proizlaze iz zakonske i podzakonske regulative koja se primjenjuje u postupcima izdavanja ekološke dozvole, kao i podaci do kojih se došlo na osnovu provedenog istraživanja (koristeći tehnike upitnika i intervjuua) u resornom ministarstvu Republike Srpske.

3.1. Nadležni nivo vlasti

Postupak izdavanja ekoloških dozvola u Republici Srpskoj utvrđen je Zakonom o zaštiti životne sredine⁴⁵. Osim navedenog zakona, relevantni propisi u ovoj oblasti koji se također primjenjuju u ovom postupku su: Zakon o upravljanju otpadom, Pravilnik o projektima za koje se sprovodi procjena uticaja na životnu sredinu i kriterijumima za odlučivanje o potrebi sprovođenja i obimu procjene uticaja na životnu sredinu, Pravilnik o postrojenjima koja mogu biti izgrađena i puštena u rad samo ako imaju ekološku dozvolu i Pravilnik o obrascu zahtjeva za izdavanje dozvole za skladištenje, tretman i odlaganje otpada.⁴⁶

Nadležno ministarstvo za oblast okoliša u ovom entitetu je Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske. Na poslovima izdavanja ekoloških dozvola u ovom ministarstvu radi jedna osoba, dok ministarstvo godišnje izda oko 70 ekoloških dozvola u formi rješenja (upravnog akta). U skladu s navedenim zakonom, ekološke dozvole u ovom entitetu izdaju i jedinice lokalnih samouprava (za manja postrojenja, odnosno za postrojenja ispod pragova utvrđenih Pravilnikom o postrojenjima koja mogu biti izgrađena i puštena u rad samo ako imaju ekološku dozvolu). Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske tokom godine zaprimi oko 20-tak prigovora ili predavki na postupke izdavanja ekoloških dozvola. Problemi s kojima se susreće ovo ministarstvo u upravnim postupcima prevazilaze se na zadovoljavajući način i uglavnom se svi postupci okončavaju u roku određenom zakonom.

Planiranje, upravljanje i monitoring okoliša (životne sredine) na nivou Republike Srpske postiže se saradnjom i zajedničkim djelovanjem svih subjekata s ciljem zaštite okoliša, svako u okviru svoje nadležnosti i odgovornosti. Nadležni ministar donosi propis kojim utvrđuje postrojenja koja mogu biti izgrađena i puštena u rad samo ukoliko imaju ekološku dozvolu.⁴⁷

Za postrojenja za koja je potrebna ekološka dozvola ili na koja se odnose odredbe u vezi s kontrolom opasnosti od nesreća velikih razmjera nadležni su Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, i to za velika i srednja postrojenja iznad pragova koji su utvrđeni navedenim pravilnikom, te za postrojenja koja su navedena u propisu u okviru odredbi o sprečavanju nesreća velikih razmjera i lokalni organ uprave nadležan za zaštitu okoliša za

---

45 Zakon o zaštiti životne sredine ("Službeni glasnik RS", br. 71/12 i 79/15).

46 Zakon o upravljanju otpadom ("Službeni glasnik RS", broj 111/13), Pravilnik o projektima za koje se sprovodi procjena uticaja na životnu sredinu i kriterijumima za odlučivanje o potrebi sprovođenja i obimu procjene uticaja na životnu sredinu ("Službeni glasnik RS", broj 124/12), Pravilnik o postrojenjima koja mogu biti izgrađena i puštena u rad samo ako imaju ekološku dozvolu ("Službeni glasnik RS", broj 124/12) i Pravilnik o obrascu zahtjeva za izdavanje dozvole za skladištenje, tretman i odlaganje otpada ("Službeni glasnik RS", broj 18/15).

47 Član 81. Zakona o zaštiti životne sredine ("Službeni glasnik RS", br. 71/12 i 79/15).

manja postrojenja, odnosno postrojenja koja su ispod pragova utvrđenih Pravilnikom, dok je u Federaciji BiH nadležnost podijeljena između Federacije i kantona u zavisnosti od vrste postrojenja, s izuzetkom Srednjobosanskog kantona u kojem, na osnovu kantonalnog zakona, nadležnost ima i jedinica lokalne samouprave (općina).

3.2 Procedura za izdavanje ekološke dozvole

Prema Zakonu o uređenju prostora i građenju Republike Srpske, u okviru procedure za izdavanje građevinske dozvole investitor za čiji se projekat smatra da ima ili može imati negativan uticaj na okoliš dužan je da prethodno pribavi ekološku dozvolu. Zahtjev za ekološku dozvolu priprema odgovorno lice postrojenja ili investitor. Dokaze koji idu uz zahtjev za ekološku dozvolu priprema institucija koju ovlasti Ministarstvo za obavljanje djelatnosti iz oblasti zaštite okoliša, odnosno JNU Institut za zaštitu i ekologiju Republike Srpske u Banjoj Luci. Zahtjev za izdavanje ekološke dozvole predaje se na protokol Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske ili poštom na navedenu adresu. Potrebno je predati dvije uvezane kopije dokaza uz zahtjev i jedan CD. Kada se utvrdi da je zahtjev pripremljen u skladu s navedenim zakonom, uzima se u razmatranje i pokreće se procedura za izdavanje ekološke dozvole.

Ministarstvo u proces izdavanja ekološke dozvole uključuje nadležne organe i zainteresirane subjekte tako što obavještava javnost i zainteresiranu javnost o podnesenom zahtjevu za ekološku dozvolu u jednom od dnevnih listova u Republici Srpskoj, o trošku podnosioca zahtjeva. Lokalna zajednica, na čijoj je teritoriji postrojenje, u svojim prostorijama stavlja na besplatan uvid zainteresiranoj javnosti zahtjev za ekološku dozvolu i priloženu dokumentaciju u općini na čijoj je teritoriji pogon ili postorojenje. Zainteresirana javnost može, u roku od 30 dana od dana objavljivanja obavještenja, podnijeti nadležnom organu svoje mišljenje o zahtjevu i priloženoj dokumentaciji u pisanoj formi.

Ekološka dozvola može da obuhvati dva ili više postrojenja kojima upravlja jedno odgovorno lice na istoj lokaciji, s tim da ta ekološka dozvola sadrži mjere kojima se osigurava da svako pojedinačno postrojenje ispunjava uslove propisane zakonom. Ako jedno odgovorno lice posjeduje dvije ili više ekoloških dozvola za više odvojenih postrojenja na istoj lokaciji, organ nadležan za izdavanje ekološke dozvole može da zamijeni postojeće ekološke dozvole u postupku redovne ili vanredne revizije objedinjenom ekološkom dozvolom. Dakle, u Republici Srpskoj postoji institut objedinjene ekološke dozvole, tj. ekološka dozvola može da obuhvati dva ili više postrojenja kojima upravlja jedno odgovorno lice na istoj lokaciji, što bi trebalo zastupiti i u novom Federalnom zakonu o zaštiti okoliša, isključivo zbog brzine i ekonomičnosti postupka.

Objedinjena ekološka dozvola odnosit će se na ista postrojenja i u njoj će biti naznačeni isti uslovi koji su važili za postojeće dozvole. Organ nadležan za izdavanje ekološke dozvole zamijenit će postojeće dozvole objedinjenom ekološkom dozvolom po službenoj dužnosti samo ako je sam nadležan za sva postrojenja ili po zahtjevu odgovornog lica takvih postrojenja.

3.3. Potrebna dokumentacija/sadržaj zahtjeva za izdavanje ekološke dozvole

Sadržaj zahtjeva za izdavanje ekološke dozvole propisan je navedenim zakom i sastoji se od zahtjeva za izdavanje ekološke dozvole i dokaza za izdavanje ekološke dozvole. Zahtjev mora biti potpisan od odgovornog lica pogona i postrojenja na njegovom memorandumu.

Dokazi uz zahtjev za izdavanje ekološke dozvole za pogon i postrojenje treba da sadrže sljedeće: podatke o postrojenju, odgovornom licu i lokaciji na kojoj se postrojenje nalazi, opis postrojenja i aktivnosti, opis osnovnih i pomoćnih sirovina, ostalih supstanci i energije koja se koristi ili koju proizvodi postrojenje, opis izvora emisija iz postrojenja, opis stanja lokacije na kojoj se nalazi postrojenje, opis prirode i količine predviđenih emisija iz postrojenja u sve dijelove okoliša (zrak, voda, tlo), kao i identifikaciju značajnih uticaja na okoliš, opis predloženih mjera, tehnologija i drugih tehnika za sprečavanje ili, ako to nije moguće, smanjenje emisija iz postrojenja, mjere planirane za monitoring emisija u okoliš, opis ostalih mjera radi usklađivanja s osnovnim obavezama odgovornog lica, posebno mjera nakon zatvaranja postrojenja, opis mjera planiranih za praćenje emisija u okoliš, opis alternativnih rješenja u odnosu na predloženu lokaciju i tehnologiju i plan upravljanja otpadom.⁴⁸

Dokazi za izdavanje ekološke dozvole sadrže netehnički rezime navedenih podataka, koje pripremaju ovlaštena pravna lica koja ispunjavaju uslove za obavljanje djelatnosti iz oblasti zaštite okoliša. Dokazi uz zahtjev za izdavanje ekološke dozvole podnose se u dva štampana i originalno potpisana primjerka i u jednom elektronskom primjerku. U slučaju kada se za novo postrojenje ili značajnu promjenu postojećeg postrojenja provodi procjena uticaja na okoliš, uz zahtjev za izdavanje ekološke dozvole prilažu se sve relevantne informacije prikupljene u postupku procjene uticaja.

3.4. Rokovi za izdavanje ekološke dozvole

Organ nadležan za izdavanje ekološke dozvole donosi rješenje o izdavanju ekološke dozvole i njenom sadržaju na osnovu zahtjeva odgovornog lica, priložene dokumentacije, kao i pribavljenog mišljenja jedinice lokalne samouprave i zainteresirane javnosti, u roku od 60 dana od dana prijema urednog zahtjeva za izdavanje ekološke dozvole.⁴⁹ Dakle, kada je u pitanju rok od 60 dana koji se primjenjuje u Republici Srpskoj u postupku za izdavanje ekološke dozvole, možemo zaključiti da je on dvostruko kraći u odnosu na zakonski rok propisan u Federaciji BiH (120 dana).

Rješenje o ekološkoj dozvoli dostavlja se nadležnoj inspekciji, a ako je za njeno izdavanje nadležno Ministarstvo, i jedinici lokalne samouprave, u roku od 15 dana od dana donošenja rješenja. Ministarstvo obavještava zainteresiranu javnost o donesenom rješenju o ekološkoj dozvoli u jednom od dnevnih listova u Republici Srpskoj, o trošku podnosioca zahtjeva i na svojoj internetskoj stranici. Jedinica lokalne samouprave čini to na oglasnoj ploči i na svojoj internetskoj stranici. Obavještenje se objavljuje u roku od osam dana od dana uručenja rješenja o ekološkoj dozvoli podnosiocu zahtjeva i sadrži sadržaj odluke i osnovne razloge na kojima je odluka zasnovana.

Ekološka dozvola izdaje se na period od pet godina,⁵⁰ nakon čega je investitor dužan podnijeti zahtjev za njenu reviziju. Organ nadležan za izdavanje ekološke dozvole svakih pet godina revidira i obnavlja izdate ekološke dozvole i obnavlja dozvolu, mijenjajući po potrebi uslove iz dozvole. Zakonom je propisano da ekološka dozvola može biti preispitana i prije isteka roka od

---

48 Član 85. Zakona o zaštiti životne sredine ("Službeni glasnik RS", br. 71/12 i 79/15).

49 Članom 89. Zakona o zaštiti životne sredine ("Službeni glasnik RS", br. 71/12 i 79/15) propisan je rok za izdavanje ekološke dozvole.

50 Članom 90. Zakona o zaštiti životne sredine ("Službeni glasnik RS", br. 71/12 i 79/15) propisan je rok važenja ekološke dozvole.

pet godina.⁵¹ Revizija ekološke dozvole provodi se u skladu s Pravilnikom o postupku revizije i obnavljanja ekološke dozvole.⁵²

Prema tome, možemo zaključiti da je institut revizije izdatih ekoloških dozvola u Republici Srpskoj utvrđen i razrađen naprijed navedenim pravilnikom, dok u Federaciji BiH to predstavlja pravnu prazninu, te se u navedenim situacijama nakon isteka važenja zakonskog roka okolinskih dozvola postupa po ustaljenoj praksi obnove dozvole. Stoga je neophodno zakonom regulirati ovaj institut, odnosno sadržaj zahtjeva za obnovu okolinske dozvole, te precizirati rok za izdavanje obnovljene dozvole.

Odgovorno lice postrojenja koje predstavlja izvor emisija dužno je da obavlja monitoring emisija, osigurava meteorološka mjerenja za velike industrijske komplekse ili objekte od posebnog interesa za Republiku Srpsku, po potrebi učestvuje u troškovima mjerenja emisija u zoni uticaja i prati i druge uticaje svoje aktivnosti na stanje okoliša. Učestalost monitoringa određuje organ nadležan za izdavanje ekološke dozvole u ekološkoj dozvoli, u skladu s relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima. Odgovorno lice obavještava organ nadležan za izdavanje ekološke dozvole i organ nadležan za vršenje inspekcijaskog nadzora o rezultatima monitoringa koje obavlja ovlašteno pravno lice koje ispunjava uslove za obavljanje djelatnosti u oblasti zaštite okoliša, na način određen ekološkom dozvolom. Odgovorno lice postrojenja dužno je da nadležnom organu dostavi sve informacije potrebne u svrhu revizije uslova iz ekološke dozvole, što prvenstveno uključuje rezultate monitoringa i druge podatke.

Organ nadležan za izdavanje ekoloških dozvola uspostavlja i vodi registar izdatih ekoloških dozvola. Jedinica lokalne samouprave dostavlja nadležnom ministarstvu godišnji izvještaj o izdatim dozvolama za manja postrojenja koja ugrožavaju ili mogu ugroziti okoliš. Ministar donosi propis kojim se utvrđuje sadržaj i način vođenja registra.

3.5. Nadzor - inspekcija

Upravni nadzor nad primjenom odredbi pomenutog zakona te podzakonskih akata donesenih na osnovu njega, vrši Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske. Inspekcijaski nadzor nad provođenjem odredbi navedenog zakona i drugih propisa donesenih na osnovu njega vrše inspektori nadležni za zaštitu okoliša Republičke uprave za inspekcijiske poslove i jedinica lokalne samouprave, odnosno nadležni inspektori.

Poslovi inspekcije utvrđeni su Zakonom o inspekcijama u Republici Srpskoj. Na nivou Republičke uprave radi pet inspektora za okoliš/ekologiju, s tim da poslove inspekcijaskog nadzora obavljaju i inspektori sa nivoa jedinica lokalne samouprave.

U provođenju inspekcijaskog nadzora nadležni inspektori, pored općih ovlaštenja propisanih zakonom kojim se uređuje oblast inspekcija, ovlašteni su i da nalože: otklanjanje u određenom roku utvrđenih nedostataka i nepravilnosti u radu postrojenja, zbog kojih je došlo ili može doći do zagađenja okoliša, privremenu zabranu obavljanja rada postrojenja ili obavljanje djelatnosti u proizvodnom postupku, korištenje uređaja i/ili pogona i opreme zbog kojih je došlo ili može doći do znatnijeg zagađenja okoliša, zabranu obavljanja djelatnosti u proizvodnom postupku, korištenje uređaja i/ili pogona i opreme zbog kojih je došlo ili može doći do zagađenja većih razmjera okoliša dok se ne otklone nedostaci ili nepravilnosti u radu, obustavljanje radova,

51 Članom 95. Zakon o zaštiti životne sredine ("Službeni glasnik RS", br. 71/12 i 79/15) propisan je rok za izdavanje ekološke dozvole.

52 Pravilnik o postupku revizije i obnavljanja ekološke dozvole ("Službeni glasnik RS", broj 28/13).

ako se radovi provode suprotno utvrđenim mjerama iz procjene uticaja na okoliš dok se ne otklone nepravilnosti, obustavljanje radova ako se ne obavljaju u skladu sa zakonom i uslovima propisanim u ekološkoj dozvoli i zabranu rada ovlaštenom pravnom licu koje ne ispunjava uslove za obavljanje djelatnosti iz oblasti zaštite okoliša.⁵³

4. ISKUSTVO REPUBLIKE HRVATSKE KAO SUSJEDNE ZEMLJE I ČLANICE EVROPSKE UNIJE

U analizi je ukratko predstavljeno izdavanje okolinske dozvole u Republici Hrvatskoj kao susjednoj zemlji i članici Evropske unije, koja je svoje zakonodavstvo uskladila sa zakonodavstvom EU. U analizi su predstavljeni podaci koji proizlaze iz zakonske regulative koja se primjenjuje u postupku izdavanja okolinskih dozvola, kao i podaci do kojih se došlo na osnovu provedenog istraživanja (koristeći tehnike upitnika i intervjuja) posredstvom nadležnog ministarstva u Republici Hrvatskoj.

4.1. Nadležni nivo vlasti

Oblast okoliša u Republici Hrvatskoj regulirana je Zakonom o zaštiti okoliša i nizom podzakonskih akata donesenih na osnovu tog zakona⁵⁴. Navedenim zakonom uređeni su: principi zaštite okoliša u okviru koncepta održivog razvoja, zaštita komponenti okoliša i zaštita okoliša od uticaja opterećenja, subjekti zaštite okoliša, dokumenti održivog razvoja i zaštite okoliša, instrumenti zaštite okoliša, praćenje stanja u okolišu, informacijski sistem zaštite okoliša, osiguranje pristupa informacijama o okolišu, učešće javnosti u pitanjima okoliša, osiguranje prava na pristup pravosuđu, odgovornost za štetu u okolišu, finansiranje i instrumenti opće politike zaštite okoliša, upravni i inspeksijski nadzor te druga pitanja u vezi s tim.

Nadležni organ za oblast okoliša i izdavanje okolinskih dozvola u Republici Hrvatskoj je Ministarstvo zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske, tj. Odjel za okolišnu dozvolu, koji je uspostavljen u okviru Službe za okolišnu dozvolu i rizična postrojenja Sektora za procjenu utjecaja na okoliš i industrijsko onečišćenje Uprave za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje ovog ministarstva. Na izradi i izdavanju okolinskih dozvola radi osam službenika (od toga jedan je šef odjela, pet stalno zaposlenih i dva službenika na određeno vrijeme).

Zaštitu okoliša u okviru ustavom utvrđenog djelokruga u Republici Hrvatskoj osiguravaju i: Hrvatski sabor, Vlada, ministarstva i drugi nadležni organi državne uprave, županije i Grad Zagreb, veliki gradovi, gradovi i općine, Agencija za zaštitu okoliša i Fond za zaštitu okoliša i energetske efikasnosti, pravna lica s javnim ovlaštenjima, lica ovlaštena za stručne poslove zaštite okoliša, pravna i fizička lica odgovorna za zagađenje okoliša, kao i druga pravna i fizička lica koja obavljaju privrednu djelatnost, udruženja civilnog društva koja djeluju u oblasti zaštite okoliša, te građani kao pojedinci, njihove grupe, udruženja i organizacije.

4.2. Procedura za izdavanje okolinske dozvole

Okolinska dozvola izdaje se s ciljem cjelovite zaštite okoliša integriranim sprečavanjem i kontrolom zagađenja, uz osiguranje visokog nivoa zaštite okoliša i uslova za sprečavanje značajnog zagađenja okoliša zbog industrijskih aktivnosti.

---

⁵³ U poglavlju XIII čl. 129. – 131. Zakona o zaštiti životne sredine (“Službeni glasnik RS”, br. 71/12 i 79/15) reguliran je inspeksijski nadzor.

⁵⁴ Zakon o zaštiti okoliša (“Narodne novine”, br. 80/13, 153/13 i 78/15).

Prije puštanja u rad postrojenja, uključujući probni rad, za rad postojećih postrojenja, te prije značajne promjene u radu postrojenja namijenjenog za obavljanje djelatnosti kojom se mogu prouzrokovati industrijske emisije, uključujući postrojenja za sagorijevanje, postrojenja za spaljivanje otpada, te postrojenja za suspaljivanje otpada, operater je dužan da pribavi okolinsku dozvolu.

Vlada detaljnije regulira uredbom: zahtjev i kriterije za izdavanje okolinske dozvole, način dostavljanja podataka o praćenju emisija u komponente okoliša, uslove pod kojim se za postrojenje moraju utvrditi nove ili izmijeniti i dopuniti tehnike zaštite okoliša navedene u dozvoli, izuzeća od primjene referentnih dokumenata za najbolje raspoložive tehnike (NRT), način utvrđivanja graničnih vrijednosti emisija, način primjene ekvivalentnih parametara i ostalih tehničkih mjera te izuzeća od njezove primjene, određivanje praćenja procesa i industrijskih emisija prema zahtjevima NRT-a, način primjene općih obavezujućih pravila za aktivnosti za koje se pribavlja okolinska dozvola, obrasce koji su dio zahtjeva za okolinsku dozvolu, sadržaj osnovnog izvještaja, popis zagađujućih materija, kriterije na osnovu kojih se utvrđuje NRT, način određivanja NRT-a, te rokove za primjenu NRT-a i druga pitanja u vezi s tim.

O zahtjevu za dobivanje okolinske dozvole za postrojenje rješava Ministarstvo zaštite okoliša i prirode. Okolinska dozvola izdaje se nakon izdavanja rješenja o prihvatljivosti zahvata na okoliš. Rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš predstavlja okvir za donošenje okolinske dozvole.

U Republici Hrvatskoj procedura izdavanja okolinske dozvole odvija se na sljedeći način: ovlašteno lice priprema stručnu podlogu zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole te priprema zahtjev za pokretanje postupka, nakon čega operater pogona predaje popunjenu stručnu podlogu zahtjeva s prijedlozima nadležnom ministarstvu. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode provjerava urednost zahtjeva i priloga, nakon čega se obavještavaju javnost i zainteresirana javnost o pokretanju postupka po zahtjevu za izdavanje okolinske dozvole. Osim toga, nadležno ministarstvo dostavlja informaciju o zahtjevu i županijskoj odnosno gradskoj vlasti u zavisnosti od toga gdje se postrojenje nalazi, te se istovremeno daje upozorenje da ne daju svoje izjašnjenje i da će se o tome provesti javna rasprava.

Nakon toga ministarstvo pribavlja mišljenja nadležnih organa ili lica o uslovima dozvole, a oni daju svoja mišljenja u pisanoj formi. Potom slijedi javna rasprava, koja traje najmanje 30 dana, o čemu se obavještavaju svi zainteresirani. Nakon toga slijedi javni uvid i zatim javno izlaganje, koji traju 30 dana. Kada se provedu naprijed navedene aktivnosti, nadležno ministarstvo utvrđuje da li je dostavljena dokumentacija validna te se pristupa pripremi prijedloga nacрта okolinske dozvole, koji se također stavlja na javni uvid koji traje 15 dana. Kada su okončani svi prethodni postupci, pristupa se izdavanju rješenja o okolinskoj dozvoli, koja se kao javni dokument i objavljuje.

Iz izloženoga možemo zaključiti da je u Republici Hrvatskoj veliki uticaj javnosti na sam postupak donošenja i izdavanja okolinskih dozvola, što nam može poslužiti kao dobar primjer pozitivne prakse. Dakle, možemo zaključiti da u Republici Hrvatskoj rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš predstavlja okvir za donošenje okolinske dozvole i prethodi njenom izdavanju. Nakon provođenja istraživanja u Ministarstvu zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske došli smo do podataka da se okolinska dozvola u Republici Hrvatskoj izdaje od 2014. godine, te da je prije navedenog perioda umjesto instituta okolinske dozvole bio zastupljen institut rješenja o objedinjenim uslovima zaštite okoliša. Broj izdatih okolinskih dozvola na godišnjem nivou varira u zavisnosti od godine.

Tabela: Broj izdatih rješenja/dozvola po godinama

GODINA	UKUPNO IZDATIH RJEŠENJA/DOZVOLA
2011.	1
2012.	10
2013.	46
2014.	63
2015.	55
2016.	22
UKUPNO	196

4.3. Potrebna dokumentacija/sadržaj zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole

Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole za postrojenje podnosi se za postrojenje na istoj lokaciji ili za više postrojenja, odnosno dijelova postrojenja na istoj lokaciji, u kojima djelatnost koja podliježe pribavljanju okolinske dozvole namjerava da obavlja ili obavlja i/ili postrojenja koristi isti operater. Izuzetno od navedenog, zahtjev može da podnese više operatera ako je postrojenje tehnološka cjelina koju čini više dijelova postrojenja kojima upravljaju različiti operateri. U tom slučaju okolinskom dozvolom se utvrđuju obaveze i odgovornosti svakog operatera posebno, te se okolinska dozvola dostavlja svim operaterima. Ako se okolinska dozvola izdaje za dva ili više postrojenja, svako postrojenje mora ispunjavati propisane uslove.

Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole podnosi se u pisanoj formi i na elektronskom mediju za čuvanje podataka (CD, DVD i sl.). Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole sadrži: podatke o operateru: naziv i sjedište privrednog subjekta, OIB, ime odgovorne osobe, broj telefona i e-mail adresu, za postrojenje i u slučaju značajne promjene postrojenja podake o lokaciji i zahvatu, za lokaciju naziv jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na kojoj se nalazi lokacija zahvata, uključujući i podatke o katastarskoj općini, za zahvat tačan naziv zahvata, za postrojenje i u slučaju značajne promjene postrojenja podatke o ovlaštenom licu koje je izradilo potrebnu dokumentaciju. Podaci o ovlaštenim licima dokazuju se kopijom saglasnosti, koju je ovlašteno lice pribavilo od nadležnog ministarstva.

Uz zahtjev se obavezno prilaže stručna podloga za izdavanje okolinske dozvole, koja obavezno sadrži: opis postrojenja i djelatnosti koju operater namjerava da obavlja, odnosno obavlja u postrojenju, popis sirovina, pomoćnih materijala i drugih materija, te podatke o energiji koja će se koristiti ili stvarati u postrojenju, listu zagađujućih materija koje će biti prisutne u postrojenju, opis izvora industrijskih emisija iz postrojenja, opis stanja lokacije na kojoj se nalazi postrojenje, ako je primjenjivo, osnovni izvještaj, opis svojstava i količine očekivanih industrijskih emisija iz postrojenja u pojedinu komponentu okoliša, kao i identifikacije značajnijih efekata industrijskih emisija na okoliš, opis predložene tehnologije i drugih tehnika za sprečavanje ili, kada to nije moguće, smanjenje industrijskih emisija iz postrojenja, opis tehnika za sprečavanje nastajanja otpada i pripremu za ponovo korištenje ili upotrebu otpada nastalog u postrojenju, opis ostalih

tehnika predviđenih s ciljem zadovoljavanja općih principa osnovnih obaveza operatera, opis tehnika predviđenih za praćenje industrijskih emisija u okoliš te opis glavnih alternativa predloženim tehnikama, koje je razmotrio operater postrojenja, te netehnički rezime svih podataka, a za novo postrojenje, odnosno za značajnu promjenu u radu postrojenja, rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš.

Ako je za rad postrojenja, osim obavezne ocjene o potrebi procjene uticaja zahvata na okoliš, odnosno obaveze procjene uticaja zahvata na okoliš, utvrđena obaveza izrade izvještaja o sigurnosti, odnosno obaveza izdavanja dozvole za emisije gasova koji uzrokuju efekt staklene bašte, zahtjev, prema posebnom propisu, uz zakonom propisani sadržaj mora da sadrži i odgovarajuće akte i/ili podatke o postupcima koji se odnose na te obaveze. Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole smatrat će se urednim ako sadrži sve propisane priloge. Ministarstvo obavještava javnost i zainteresiranu javnost o urednom zahtjevu.

4.4. Rok za izdavanje okolinske dozvole

Ako su ispunjeni svi uslovi propisani Zakonom o zaštiti okoliša, nadležno ministarstvo dužno je da izda okolinsku dozvolu u roku od šest mjeseci od dana prijema uredno podnesenog zahtjeva. Za postrojenja koja su, prema Zakonu o potvrđivanju Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Evropskoj uniji, dobila prijelazne rokove, uz tehnike propisane u okolinskoj dozvoli navode se i rokovi za primjenu navedenih tehnika. Naime, iako je u Republici Hrvatskoj, prema zakonskoj regulative, propisan rok za izdavanje okolinske dozvole u trajanju od šest mjeseci, u praksi taj rok u prosjeku traje do 18 mjeseci. Razlog za probijanje navedenog roka proizlazi iz evidentnih problema u radu ovog ministarstva koji se ogledaju u sljedećem: veliki broj zahtjeva i nedostatak službenika na rješavanju okolinskih dozvola, nepouzdanost rada ovlaštenih lica koji nekvalitetno izrađuju stručnu podlogu, iako su educirani na radionicama koje su održavane tokom 2013. i 2014. godine, zatim nepraćenje izmjena i dopuna zakonske regulative, sporost pri davanju mišljenja nadležnih tijela o stručnoj podlozi i prijedlogu knjige uslova, uz izdavanje okolinske dozvole učestalo se javlja i potreba za izmjenama i dopunama okolinskih dozvola koje podnose operateri, što također otežava rad ovog ministarstva. Nadalje, pojedina rješenja kojima je istekao rok od pet godina od dana izdavanja potpadaju pod razmatranje, što također moraju da obrade službenici koji rade na izdavanju okolinske dozvole. Prema tome, u Republici Hrvatskoj propisan je znatno duži rok za izdavanje okolinske dozvole u odnosu na Bosnu i Hercegovinu i traje šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva, dok u Federaciji BiH traje 120 dana od dana podnošenja zahtjeva, a u Republici Srpskoj 60 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Okolinska dozvola se nakon izdavanja dostavlja operateru. Protiv okolinske dozvole koju izdaje nadležno ministarstvo nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Rok za pokretanje upravnog spora počinje teći osmog dana od dana objavljivanja okolinske dozvole na internetskoj stranici nadležnog ministarstva. U 2015. godini, pokrenut je jedan upravni spor na rješenje o izdatoj okolinskoj dozvoli, a u 2016. godini pa sve do danas bilo ih je ukupno četiri.

Dakle, u pravnom sistemu Republike Hrvatske nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor, što predstavlja specifičnost ovog pravnog sistema u odnosu na sistem pravnog lijeka u Bosni i Hercegovini. Upravni spor u našem sistemu je pravno sredstvo koje se koristi nakon podnošenja žalbe. Ako Ministarstvo utvrdi da nisu ispunjeni propisani uslovi za izdavanje okolinske dozvole, zaključkom će odrediti operateru adekvatan rok za ispunjavanje tih uslova, koji ne može biti duži od tri mjeseca. Ministarstvo će odbiti zahtjev za izdavanje okolinske

dozvole ako operater ne ispuni propisane uslove u roku određenom zaključkom. Protiv rješenja o odbijanju izdavanja okolinske dozvole nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

U Republici Hrvatskoj se osim Zakonom postupak izdavanja okolinske dozvole može izuzetno provesti i primjenom Općih obvezujućih pravila koja donosi ministar. U Republici Hrvatskoj, osim navedenog ministarstva za okoliš, osnovana je i Agencija za okoliš i prirodu, koja je nadležna za prikupljanje podataka, i to: rješenja o okolinskoj dozvoli, izvještaja o provedenim mjerenjima emisija u zrak i vođenje registra okolinskih dozvola. Svrha Agencije je da prati promjene koje se javljaju u dostavljenim podacima (registar) i podacima iz rješenja.

Operater za čije je postrojenje izdata okolinska dozvola je obavezan da dostavlja Agenciji za zaštitu okoliša Republike Hrvatske podatke o rezultatima praćenja emisija u tlo, zrak, vode, more i druge komponente okoliša u skladu s propisanim obavezama o izvještavanju, kao i dodatnim zahtjevima za dostavljanje i praćenje podataka koji su određeni okolinskom dozvolom, te bez odgađanja prijaviti inspekciji za zaštitu okoliša svaki nepredviđeni događaj u postrojenju ili djelovanje u okolišu kojima se bitno utiče na okoliš. Podaci se dostavljaju do 1. marta tekuće godine za prethodnu godinu, osim podataka za koje je propisana dostava informacije bez odgađanja. Postojanje obaveze operatera da izvještavaju Agenciju za zaštitu okoliša u Republici Hrvatskoj svakako je pozitivan primjer iz prakse susjedne zemlje za sistem Bosne i Hercegovine, pri čemu bi osnivanje takve agencije uveliko doprinijelo donošenju boljih rješenja.

4.5. Nadzor - inspekcija

Inspekcijski nadzor nad primjenom Zakona o zaštiti okoliša Republike Hrvatske i propisa donesenih na osnovu tog zakona provode državni službenici u Ministarstvu raspoređeni na radna mjesta s ovlaštenjima za obavljanje inspekcijskog nadzora u zaštiti okoliša. Inspekcijski nadzor u oblasti okoliša provode i druge inspekcije nadležne prema posebnim propisima za nadzor pojedinih komponenti okoliša i zaštite od uticaja opterećenja na okoliš. Inspekcijski nadzor u Republici Hrvatskoj obavlja 25 inspektora (koji rade u centrali), te 50 inspektora koji rade u ispostavama. Dakle, ukupno 75 inspektora radi u oblasti zaštite okoliša.

Zajednički inspekcijski nadzor inspekcije za zaštitu okoliša i inspekcija nadležnih prema posebnim propisima za nadzor pojedinih komponenti okoliša i zaštite od uticaja opterećenja na okoliš provodi se u koordiniranom inspekcijskom nadzoru na način određen navedenim zakonom. Nadzor proizvođača, odnosno osobe koja stavlja proizvod na tržište, u vezi s označavanjem proizvoda i ambalaže te zaštite potrošača provodi Državni inspektorat.⁵⁵

---

⁵⁵ Navedeni podaci preuzeti su iz čl. 95. - 119. Zakona o zaštiti okoliša Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 80/13, 153/13 i 78/15).

<p>1. Nadležni nivo vlasti u izdavanju okolinskih dozvola</p>	<p>Situacija u Federaciji BiH i kantonima</p>	<p>Situacija u entitetu Republika Srpska</p>	<p>Situacija u Republici Hrvatskoj (članica EU)</p>
	<p>Federacija BiH - Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Zeničko-dobojski kanton – Ministarstvo za prostorno uređenje, promet, komunikacije i zaštitu okoline, Posavski kanton - Ministarstvo prometa, veza, turizma i zaštite okoliša, Unsko-sanski kanton – Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline, Kanton 10 (Livno) – Ministarstvo graditeljstva, obnove, prostornog uređenja i zaštite okoliša, Bosansko-podrinjski kanton - Goražde – Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline, Srednjobosanski kanton – Ministarstvo prostornog uređenja, građenja, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova i jedinice lokalne samouprave (općine), Tuzlanski kanton – Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša, Kanton Sarajevo - Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, Zapadnohercegovački kanton - Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša, Hercegovačko-neretvanski kanton – Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša</p>	<p>Republika Srpska – Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju i jedinice lokalne samouprave (općine)</p>	<p>Republika Hrvatska – Ministarstvo zaštite okoliša i prirode</p>

<p>2. Procedure izdavanja okolinskih dozvola</p>	<p>Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole predaje/ šalje se na protokol Federalnog ministarstva okoliša i turizma, odnosno nadležnih kantonalnih ministarstava, te Službi za urbanizam u Srednjobosanskom kantonu. Potrebno je predati jednu uvezanu kopiju zahtjeva s CD-om. Kada se utvrdi da je zahtjev zaprimljen u skladu sa zakonom, uzima se u razmatranje i pokreće se procedura. Federalno/kantonalno ministarstvo u sam postupak uključuje javnost, nadležne organe, odnosno sve zainteresirane strane, tako što im dostavlja zahtjev i traži njihovo pismeno izjašnjenje. Rok za dostavljanje odgovora u formi mišljenja, primjedbi ili prijedloga je 30 dana od dana prijema dokumentacije. Ako se radi o pogonima i postrojenjima za koje je potrebna procjena uticaja na okoliš, Federalno ministarstvo izdaje zaključak o izradi studije uticaja na okoliš. Ukoliko navedena procjena nije potrebna, postupak se nastavlja i izdaje se okolinska dozvola na osnovu dokumentacije dostavljene uz zahtjev.</p>	<p>Zahtjev za ekološku dozvolu priprema odgovorno lice postrojenja ili investitor. Dokaze koji se prilažu uz zahtjev za ekološku dozvolu priprema institucija ovlaštena od Ministarstva za obavljanje djelatnosti iz oblasti zaštite okoliša, odnosno JNU Institut za zaštitu i ekologiju Republike Srpske, čije je sjedište u Banjoj Luci. Zahtjev za izdavanje ekološke dozvole predaje se na protokol Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske ili poštom na navedenu adresu. Potrebno je predati dvije uvezane kopije dokaza uz zahtjev i jedan CD. Kada se utvrdi da je zahtjev pripremljen u skladu s navedenim zakonom, uzima se u razmatranje i pokreće se procedura za izdavanje ekološke dozvole.</p>	<p>U Republici Hrvatskoj procedura za izdavanje okolinske dozvole odvija se na sljedeći način: ovlašteno lice priprema stručnu podlogu zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole i priprema zahtjev za pokretanje postupka, operater pogona nakon toga predaje popunjenu stručnu podlogu zahtjeva s prijedlozima nadležnom ministarstvu. Ministarstvo provjerava urednost zahtjeva i priloga, nakon čega se obavještava javnost i zainteresirana javnost o pokretanju postupka po zahtjevu za izdavanje okolinske dozvole. Osim toga, nadležno ministarstvo dostavlja informaciju o zahtjevu i županijskoj, odnosno gradskoj vlasti prema mjestu u kojem se postrojenje nalazi, te ih istovremeno upozorava da će se provesti javna rasprava o tome. Ministarstvo pribavlja mišljenje nadležnih organa ili osoba o uslovima dozvole, nakon čega slijedi javna rasprava, koja traje najmanje 30 dana, o čemu se obavještavaju svi zainteresirani. Nakon toga slijede javni uvid i javno izlaganje, poslije čega nadležno ministarstvo utvrđuje da li je dostavljena dokumentacija validna te se pristupa pripremi prijedloga nacrtu okolišne dozvole, koji se također stavlja na javni uvid. Potom se pristupa izdavanju rješenja o okolinskoj dozvoli, koja se kao javni dokument i objavljuje.</p>
--	---	--	---

<p>3. Rokovi za izdavanje okolinskih dozvola</p>	<p>Zakonski rok u Federaciji BiH je 120 dana od podnošenja zahtjeva ili 60 dana od izrade studije od uticaja na okoliš. Rok važenja dozvole je pet godina. Izuzeci su Zapadnohercegovački i Hercegovačko-neretvanski kanton, u kojima rok za izdavanje okolinske dozvole iznosi 90 dana od dana podnošenja zahtjeva, te Srednjobosanski kanton u kojem taj rok iznosi 60 dana od dana podnošenja zahtjeva.</p>	<p>U Republici Srpskoj zakonski rok je 60 dana od dana prijema urednog zahtjeva za izdavanje ekološke dozvole. Rok važenja dozvole je pet godina.</p>	<p>U Republici Hrvatskoj zakonski rok za izdavanje okolinske dozvole je šest mjeseci od dana prijema uredno podnesenog zahtjeva.</p>
<p>4. Sadržaj zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole/uslovi za podnosioca</p>	<p>Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole sadrži:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ime i adresu operatera/investitora; 2. izvod iz planskog akta odnosno područja s uertanom legendom o namjeni površina šireg područja i namjenama površine predmetne lokacije; 3. lokaciju pogona i postrojenja te opis: <ul style="list-style-type: none"> - pogona i postrojenja i aktivnosti (plan, tehnički opis rada itd.), - osnovnih i pomoćnih sirovina, ostalih supstanci i energije koja se koristi ili koju proizvodi pogon i postrojenje, - izvora emisija iz pogona i postrojenja, - stanja lokacije pogona i postrojenja, - prirode i količine predviđenih emisija iz pogona i postrojenja u okoliš (zrak, voda, tlo), kao i kao i identifikaciju značajnih uticaja na okoliš, - predloženih mjera, tehnologija i drugih tehnika za sprečavanje ili, ako to nije moguće, smanjenje emisija iz postrojenja, - mjera za sprečavanje produkcije i za povrat korisnog materijala iz otpada koji proizvodi postrojenje, - ostalih mjera radi usklađivanja s osnovnim obavezama operatera, posebno mjera nakon zatvaranja postrojenja, - mjera planiranih za monitoring emisija unutar područja i/ili njihov uticaj, - predviđenih alternativnih rješenja; 4. kopiju zahtjeva za dobivanje drugih dozvola koje će biti izdate zajedno s okolinskom dozvolom; 5. netehnički rezime i 6. plan upravljanja otpadom. 	<p>Odgovorno lice podnosi zahtjev za izdavanje ekološke dozvole nadležnom organu zajedno s dokazima koji sadrže: podatke o postrojenju, odgovornom licu i lokaciji na kojoj se postrojenje nalazi, opis postrojenja i aktivnosti, opis osnovnih i pomoćnih sirovina, ostalih supstanci i energije koja se koristi ili koju proizvodi postrojenje, opis izvora emisija iz postrojenja, opis stanja lokacije na kojoj se nalazi postrojenje, opis prirode i količine predviđenih emisija iz postrojenja u sve dijelove okoliša (vazduh, voda, tlo), kao i identifikaciju značajnih uticaja na okoliš, opis predloženih mjera, tehnologija i drugih tehnika za sprečavanje ili, ako to nije moguće, smanjenje emisija iz postrojenja, mjere planirane za monitoring emisija u okoliš, opis ostalih mjera radi usklađivanja s osnovnim obavezama odgovornog lica, posebno mjera nakon zatvaranja postrojenja, opis mjera planiranih za praćenje emisija u okoliš, opis alternativnih rješenja u odnosu na predloženu lokaciju i tehnologiju i plan upravljanja otpadom.</p>	<p>Zahtjev za dobivanje okolinske dozvole sadrži: podatke o operateru: naziv i sjedište firme, OIB, ime odgovornog lica, broj telefona i e-mail adresu, za postrojenje i u slučaju značajne promjene postrojenja: podatke o lokaciji i zahvatu za lokaciju, naziv jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojoj se nalazi lokacija zahvata, uključujući i podatke o katastarskoj općini, za zahvat tačan naziv zahvata, za postrojenje i u slučaju značajne promjene postrojenja - podatke o ovlaštenom licu koje je izradilo potrebnu dokumentaciju. Uz zahtjev se obavezno prilaže stručna podloga za dobivanje okolinske dozvole</p>

<p>5. Nadzor</p>	<p>Inspekcijiski nadzor vrše Federalno i kantonalno ministarstvo, svako u okviru svojih nadležnosti, posredstvom Federalne uprave za inspekcijiske poslove/kantonalne uprave za inspekcijiske poslove (inspektori za zaštitu okoliša).</p> <p>U Srednjobosanskom kantonu nije uspostavljena uprava za inspekcijiske poslove, već inspektor djeluje pri ministarstvu.</p> <p>U Zapadnohercegovačkom i Posavskom kantonu nije popunjeno mjesto inspektora za zaštitu okoliša u Kantonalnoj upravi za inspekcijiske poslove.</p>	<p>Inspekcijiski nadzor nad provodjenjem određaba zakona i drugih propisa donesenih na osnovu njega vrše inspektori nadležni za zaštitu okoliša Republičke uprave za inspekcijiske poslove i jedinica lokalne samouprave, odnosno nadležni inspektori.</p>	<p>Inspekcijiski nadzor vrše državni službenici u Ministarstvu raspoređeni na radna mjesta s ovlaštenjima za obavljanje inspekcijiskog nadzora u zaštiti okoliša. Inspekcijiski nadzor u oblasti okoliša provode i druge inspekcije nadležne prema posebnim propisima za nadzor pojedinih komponenti okoliša i zaštite od uticaja opterećenja na okoliš.</p> <p>Zajednički inspekcijiski nadzor inspekcije zaštite okoliša, te inspekcija nadležnih prema posebnim propisima za nadzor pojedinih komponenti okoliša i zaštite od uticaja opterećenja na okoliš provodi se u koordiniranom inspekcijiskom nadzoru na način kako je to određeno navedenim zakonom. Nadzor proizvođača, odnosno osobe koja stavlja proizvod na tržište u vezi s označavanjem proizvoda i ambalaže te zaštite potrošača vrši Državni inspektorat.</p>
------------------	---	--	---

IDENTIFICIRANI PROBLEMI

Istraživanjem koje je provedeno za potrebe ove analize identificirani su sljedeći problemi i izazovi:

- sistem nadležnosti za izdavanje okolinskih dozvola na nivou Federacije BiH nije harmoniziran, tako su u Srednjobosanskom kantonu čak i općine nadležne za izdavanje okolinskih dozvola, dok su u ostalim kantonima nadležna kantonalna ili Federalno ministarstvo. Problem koji se izdvaja je neharmoniziranost u postupanju prilikom izdavanja okolinskih dozvola u Federaciji BiH;
- nedovoljan broj stručnog kadra (ljudski kapacitet) koji radi na poslovima izdavanja okolinskih dozvola, i to u: Zeničko-dobojskom kantonu, Kantonu 10 Livno, Bosansko-podrinjskom kantonu i Zapadnohercegovačkom kantonu, zatim nedovoljan broj okolišnih inspektora i na federalnom i na kantonalnom nivou (nema inspektora za zaštitu okoliša u Posavskom i Zapadnohercegovačkom kantonu), te neadekvatan inspekcijски nadzor u Srednjobosanskom kantonu, s obzirom na to da kanton nema uspostavljenu upravu za inspekcijske poslove, tako da određeni inspektori izlaze na teren isključivo po prijavi, a drugi u okviru redovnih obilazaka pogona i postrojenja. Ovaj problem generalno je primjetan na svim nivoima u Federaciji BiH i Republici Srpskoj;
- postojeći sistem zaštite okoliša u Federaciji BiH nije dovoljno efikasan u pogledu praćenja primjene zakonskih odredbi, niti u sankcioniranju nepoštivanja zakona. Zakonske odredbe i standardi koji su njima propisani veoma često nisu primjenjivi u praksi. Za primjer možemo navesti da je zakonom Bosansko-podrinjskog kantona utvrđeno da o izradi studije o procjeni uticaja na okoliš odlučuje Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline ovog kantona, s tim da u praksi nije zabilježen nijedan slučaj postupanja kantonalnog ministarstva po ovom pitanju, jer se studija o procjeni uticaja na okoliš izrađuje samo za velike pogone i postrojenja koji su u nadležnosti Federalnog ministarstva. Kantonalni zakoni i drugi provedbeni akti uglavnom su usklađeni s važećim federalnim zakonom, osim u Zapadnohercegovačkom, Hercegovačko-neretvanskom i Srednjobosanskom kantonu. Problem se ogleda u odsustvu hijerarhije propisa, odnosno propisi niže pravne snage (kantonalni zakoni) ne prate propise više pravne snage (entitetski zakon), te bilo koja odstupanja mogu dovesti u pitanje ustavnost i zakonitost propisa niže pravne snage ako nije u skladu s propisom više pravne snage;
- inspekcije kontroliraju izdate okolinske dozvole, kao i pogone koji nemaju okolinske dozvole, a emitiraju zagađenje. Zakonom o zaštiti okoliša i Pravilnikom o registrima postrojenja i zagađivanjima utvrđeno je da je Federalno ministarstvo okoliša i turizma nadležno za uspostavljanje, razvoj i održavanje Registra postrojenja i zagađivanja u Federaciji BiH. Tokom 2012. godine u Federalnom ministarstvu okoliša i turizma razvijena je i instalirana aplikacija za unos podataka u elektronsku bazu Registra postrojenja i zagađivanja - BH PRTR – *Bosnia and Herzegovina Pollutant release and transfer registers*, na način kako je to propisano evropskim E-PRTR-om. Svi pogoni i postrojenja koji su obveznici pribavljanja okolinske dozvole na federalnom/kantonalnom ili općinskom nivou (općine na području Srednjobosanskog kantona koje izdaju okolinske dozvole) uvršteni su u Registar. Još nije uspostavljen registar postrojenja i zagađivanja na nivou Republike Srpske, Brčko Distrikta BiH ni na državnom nivou, a nije ni ratificiran protokol PRTR (obaveza Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH);
- Evidentno je da je izdavanje vodnih akata (mišljenje, saglasnost i dozvola) u skladu sa Zakonom o vodama dupliranje upravnog postupka za one pogone i postrojenja za koja se, u nadležnosti Federalnog ministarstva okoliša i turizma, izdaje integralna okolinska dozvola koja obuhvata i aspekte voda;

- Nije zakonski definiran institut obnavljanja okolinske dozvole, te u vezi s tim ni rok koji je potreban za izdavanje obnovljene okolinske dozvole, kao ni sadržaj zahtjeva;
- nije usvojena jedinstvena forma, kao i ni rokovi za izdavanje okolinske dozvole, što je naročito izraženo na horizontalnoj osnovi odnosno u kantonima (različiti rokovi za izdavanje okolinske dozvole u Srednjobosanskom, Zapadnohercegovačkom i Hercegovačko-neretvanskom kantonu u odnosu na ostale kantone);
- zapaženi su problemi koji se odnose na činjenicu da je unutar iste industrijske grane potrebno pribaviti nekoliko različitih dozvola, kantonalne i federalne, za različite pogone i postrojenja na istoj lokaciji, tako da ih u tom smislu kontroliraju različite inspekcije;
- nisu adekvatno utvrđene kazne za načinjenu štetu u okolišu u smislu nepreciznosti kaznenih odredbi u Zakonu o zaštiti okoliša koji je usklađen sa Zakonom o prekršajima Federacije BiH, pri čemu je propisan širok dijapazon iznosa kazni, tako da inspektor najčešće izriče najnižu kaznu propisanu Zakonom o prekršajima Federacije BiH, pa se prekršiocima više isplati platiti kaznu nego ispuniti propisanu normu. Iz tog razloga se preporučuje preciznije utvrđivanje tih iznosa;
- evidentan je izostanak komunikacije, koordinacije i saradnje svih subjekata u procesu izdavanja i primjene okolinskih dozvola, federalnog i kantonalnih ministarstava za okoliš, federalnih i kantonalnih inspekcija, kao i zagađivača;
- nedovoljna uključenost kantonalnih inspekcija u sami tok zakonodavnog postupka, što treba otkloniti na način da predstavnici navedenih institucija budu uključeni u izradu prijedloga zakona;
- nije uspostavljen jasan mehanizam komunikacije između kantonalnih i Federalnog ministarstva te kantonalne i federalne inspekcije pomoću kojeg bi se rješavali uočeni problemi, a nadležna ministarstva i nadležna inspekcija moraju mnogo tjesnije i operativnije saradivati;
- nije uspostavljena agencija za zaštitu okoliša na nivou Federacije BiH, kako bi se riješili problemi koordinacije u oblasti okoliša na cijeloj teritoriji Federacije BiH. Svrha osnivanja takve agencije bila bi prikupljanje podataka o: izdatim rješenjima o okolinskoj dozvoli, izvještajima o provedenim mjerenjima emisija u zrak, vođenju registra okolinskih dozvola te praćenju promjena koje se javljaju u dostavljenim podacima. Za pozitivan primjer može poslužiti iskustvo Republike Hrvatske koja ima osnovanu Agenciju za zaštitu okoliša i prirode;
- u Zapadnohercegovačkom kantonu nema redovnih obilazaka inspektora, kao ni u Posavskom kantonu, isključivo zbog toga što nema inspektora za zaštitu okoliša. Tako pojedini kantoni, kao što je ranije navedeno, imaju inspektora za okoliš, dok drugi nemaju, pa poslove inspekcijskog nadzora vezane za primjenu okolinskih dozvola obavljaju inspektori iz drugih resora;
- u Zapadnohercegovačkom i Hercegovačko-neretvanskom kantonu nadležni drugostepeni organ je kantonalna vlada, što nije u skladu sa Zakonom o upravnom postupku⁵⁶, kojim je propisano da je na nivou Federacije BiH drugostepeni organ Federalno ministarstvo okoliša i turizma;
- nedovoljna materijalna sredstva i stručni kapaciteti za oblast okoliša, te za izdavanje i primjenu okolinskih dozvola na nivou cijele Federacije BiH;
- nedovoljna stručna edukacija u oblasti okolinskih dozvola za inspektore i podnosiocce zahtjeva, odnosno predstavnike operatera.

---

56 Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 2/98 i 48/99).

OPĆE PREPORUKE

Autorski tim je, nakon provođenja istraživanja i radeći na ovoj analizi, došao do sljedećih preporuka za sve nadležne donosioce odluka:

- neophodno je harmonizirati zakonodavstvo u pogledu izdavanja okolinskih dozvola na nivou Federacije BiH i kantona, čime bi se predvidjela i integralna okolinska dozvola koja podrazumjeva jednu dozvolu za dva ili više pogona i postrojenja kojima upravlja jedan ili više operatera na istoj lokaciji;
- potrebno je proglasiti Federalno ministarstvo okoliša i turizma nadležnim organom kada je u pitanju izdavanje okolinske dozvole operateru koji upravlja s dva ili više odvojenih pogona ili postrojenja na istoj lokaciji, ali različitih kategorija, čime bi se prevazišao dosadašnji problem nadležnosti prilikom izdavanja ovih vrsta okolinskih dozvola;
- neophodno je harmonizirati sistem kada je u pitanju nadležnost za izdavanje okolinskih dozvola, pri čemu općine ne treba da imaju nadležnost u postupku izdavanja okolinskih dozvola, nego da svoj savjetodavni i konsultativni doprinos daju u postupku javne rasprave, kao što je predviđeno odredbama važećeg federalnog zakona;
- neophodno je raditi na proširenju kapaciteta ministarstava i inspekcija, naročito stručnjaka koji će raditi na izdavanju okolinskih dozvola, kao i onih koji će vršiti nadzor nad njihovim provođenjem, kako bi pratili da li se adekvatno primjenjuju zakonska rješenja;
- neophodno je osigurati vertikalnu i horizontalnu koordinaciju između nadležnih ministarstva i inspekcija na kantonalnim i federalnom nivou, te u tom smislu pristupiti osnivanju federalne agencije za zaštitu okoliša, kako bi se prevazišao problem koordinacije kao i osigurati jačanje kapaciteta inspektora za okoliš u okviru federalnog odnosno kantonalnih inspektorata (inspektorat za okoliš, vodni inspektorat, šumarski inspektorat);
- potrebno je uspostaviti sveobuhvatan sistem praćenja, evaluacije i izvještavanja u oblasti okolinskih dozvola shodno javnoj politici;
- potrebno je uspostaviti institut produženja i obnavljanja okolinskih dozvola, odnosno njene revizije, utvrditi rok za to, kao i uvesti duže rokove za ispunjavanje uslova iz okolinske dozvole, za što kao primjer može poslužiti Republika Srpska u kojoj je institut obnavljanja okolinske dozvole utvrđen zakonom i razrađen podzakonskim aktima;
- potrebno je putem javnih rasprava što više uključiti sve zainteresirane subjekte (predstavnike privrednih subjekata, nadležnih ministarstava/inspekcija) u sami tok zakonodavnog postupka;
- neophodno je predvidjeti određene podsticaje za industriju, kako bi se ovoj privrednoj grani finansijski olakšao postupak dobivanja okolinskih dozvola;
- potrebno je u javne rasprave adekvatno uključiti javnost i zainteresiranu javnost, čime bi se dosljedno primjenila Aarhuška konvencija, ali i direktive EU u pogledu transparentnosti i uključivanja javnosti;
- neophodno je sve relevantne propise usaglasiti sa Zakonom o zaštiti okoliša, a naročito Zakon o vodama, Zakon o zaštiti zraka, Zakon o upravljanju otpadom i dr.;
- potrebno je uskladiti odredbe zakona sa zakonskim rješenjima u Republici Hrvatskoj na način da okolinska dozvola treba biti transparentan dokument u svim njenim fazama, kako bi postupak izdavanja okolinske dozvole bio transparentan i dostupan javnosti od podnošenja zahtjeva do izdavanja rješenja o okolinskoj dozvoli;
- Potrebno je poboljšati kapacitete nadležnih ministarstava za provođenje monitoringa i izvještavanja o izdatim okolinskim dozvolama;
- Potrebno je uspostaviti registar zagađivača na nivou entiteta i blagovremeno ga ažurirati, te registar zagađivača i na nivou Bosne i Hercegovine, zbog međunarodnih i statističkih

- obaveza u pogledu ukupnog izvještavanja;
- treba nastaviti educirati inspektore i državne službenike koji rade na izdavanju okolinskih dozvola, organizirati stručne seminare, radionice, okrugle stolove i sl.;
  - Federacija BiH mora osigurati jedinstven mehanizam izdavanja, monitoringa i poštivanja odredbi propisanih u okolinskoj dozvoli;
  - treba više konsultirati različite nive vlasti u procesu izdavanja okolinskih dozvola, jer i kad se radi o nadležnosti iz domena jednog nivoa vlasti, prilikom donošenja odluka važno je konsultirati i drugi nivo vlasti;
  - neophodno je osigurati bolje mehanizme u procesu kažnjavanja i sankcionirati pogone (privredne subjekte) koji nemaju okolinsku dozvolu;
  - potrebno je educirati operatere o načinu korištenja sredstava iz Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH, s ciljem prevazilaženja finansijskih poteškoća u svojim industrijama;
  - potrebno je informirati javnost o pozitivnim pomacima u rješavanju okolinske problematike;
  - treba težiti ka uspostavljanju efikasnog sistema provođenja i kontrole akcionih planova za smanjenje ili uklanjanje emisija predviđenih okolinskim dozvolama zagađivača koje vrše nadležne inspekcije;
  - opća preporuka je da bi trebalo putem inspeksijskog nadzora, koji je podjeljen između federalnog i kantonalnog nivoa, precizno utvrditi obavezu koordinacije rada inspekcija;
  - treba raditi na unapređenju saradnje resornih ministarstava na nivou entiteta Federacije BiH (kantona) i Republike Srpske uspostavljanjem boljih mehanizama, pošto su postojeća rješenja u pogledu saradnje neefikasna i nisu davala pozitivne efekte. Kada je riječ o nivou Federacije BiH i kantona, veoma je važno uvesti redovne sastanke koordinacije federalnog i kantonalnih ministara nadležnih za okoliš, a kada se radi o saradnji između entiteta i državnog nivoa, u postojeće međuentitetsko tijelo potrebno je uključiti i državno ministarstvo nadležno za pitanja okoliša te međuentitetsko tijelo preimenovati u državno tijelo koordinacije okolišnih pitanja, u kojem će biti predstavnici državnog ministarstva zajedno s predstavnicima entitetskih ministarstava nadležnih za okoliš;
  - Neophodno je revidirati pravni okvir - provedbene propise konkretno pravilnike koji definiraju instalacije koje su predmet dozvole, tj. isključiti iz okolinske dozvole infrastrukturne projekte iz aneksa EIA direktive, jer su oni samo predmet procjene uticaja na okoliš a ne i okolinske dozvole.

LITERATURA:

- Analiza nacрта Zakona o zaštiti okoliša Federacije BiH, Pravni institut u BiH, USAID SIGIP, Sarajevo 2014,
- Izazovi okolišne dozvole, izdavač Federalno ministarstvo okoliša i turizma, Sarajevo, 2010. godina,
- Izvještaj nevladinih organizacija o monitoringu okolišnog učinka industrija u Federaciji BiH, Joint Action For Green Industry – Zajednička akcija za ozelenjavanje industrije (Program IPA 2008), Sarajevo 2012. godina,
- Pregled stanja okoliša u Bosni i Hercegovini, drugi pregled, UNECE, 2011, http://www.bhas.ba/dokumenti/EPR_2_001_01-bh.pdf,
- Zakon o upravljanju otpadom (“Službene novine FBiH”, br. 33/03 i 72/09),
- Zakon o upravljanju otpadom (“Službeni glasnik RS”, broj 111/13),
- Zakon o upravnom postupku (“Službene novine FBiH”, br. 2/98 i 48/99),
- Zakon o vodama (“Službene novine FBiH”, broj 70/06),
- Zakon o zaštiti od buke (“Službene novine FBiH”, broj 110/12),
- Zakon o zaštiti od buke (“Službene novine KS”, broj 23/16),
- Zakon o zaštiti okoliša (“Narodne novine”, br. 80/13, 153/13 i 78/15),
- Zakon o zaštiti okoliša (“Službene novine FBiH”, br. 33/03 i 38/09),
- Zakon o zaštiti prirode (“Službene novine FBiH”, broj 66/13),
- Zakon o zaštiti zraka (“Službene novine FBiH”, br. 33/03 i 4/10),
- Zakon o zaštiti životne sredine (“Službeni glasnik RS”, br. 71/12 i 79/15),
- Uredba o selektivnom prikupljanju, pakovanju i označavanju otpada (“Službene novine FBiH”, broj 38/06),
- Uredba o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije (“Službene novine FBiH”, br. 101/15 i 1/16),
- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije u zrak iz postrojenja za sagorijevanje (“Službene novine FBiH”, broj 3/13),
- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u zrak (“Službene novine FBiH”, broj 12/05),
- Pravilnik o izradi godišnjih/polugodišnjih programa inspekcije zaštite okoliša (“Službene novine FBiH”, broj 68/05),
- Pravilnik o kategorijama otpada sa listama (“Službene novine FBiH”, broj 9/05),
- Pravilnik o monitoringu zagađujućih materija u zrak (“Službene novine FBiH”, br. 9/14 i 12/15),
- Pravilnik o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka (“Službene novine FBiH”, broj 1/12),
- Pravilnik o obrascu zahtjeva za izdavanje dozvole za skladištenje, tretman i odlaganje otpada (“Službeni glasnik RS”, broj 18/15),
- Pravilnik o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu (“Službene novine FBiH”, broj 19/04),
- Pravilnik o postrojenjima koja mogu biti izgrađena i puštena u rad samo ako imaju ekološku dozvolu (“Službeni glasnik RS”, broj 124/12),

- Pravilnik o postupku revizije i obnavljanja ekološke dozvole (“Službeni glasnik RS”, broj 28/13),
- Pravilnik o projektima za koje se sprovodi procjena uticaja na životnu sredinu i kriterijumima za odlučivanje o potrebi sprovođenja i obimu procjene uticaja na životnu sredinu (“Službeni glasnik RS”, broj 124/12),
- Pravilnik o sadržaju izvještaja o stanju sigurnosti, sadržaju informacija o sigurnosnim mjerama i sadržaju unutrašnjih i spoljnjih planova intervencije (“Službene novine FBiH”, broj 68/05),
- Pravilnik o sadržaju, obliku, uslovima, načinu izdavanja i čuvanja vodnih akata (“Službene novine FBiH”, broj 31/15),
- Pravilnik o uvjetima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za pogone i postrojenja koja imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša (“Službene novine FBiH”, broj 45/09),
- Odluka o donošenju Akcionog plana za smanjenje emisije čestičnih tvari u zrak na području Kantona Sarajevo (“Službene novine KS”, broj 16/13),
- Odluka o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo (“Službene novine KS”, broj 23/16),
- Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo (“Službene novine KS”, br. 3/14 i 51/15).

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekt jačanja institucija vlasti i procesa u Bosni i Hercegovini
Пројекат јачања институција власти и процеса у Босни и Херцеговини
Strengthening Governing Institutions and Processes (SGIP) in Bosnia and Herzegovina

SUNY/CENTER FOR INTERNATIONAL DEVELOPMENT

Udruženje Pravni institut u Bosni i Hercegovini
Law Institute in Bosnia and Herzegovina